

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Diplomová práce

**VSTUP CHORVATSKA DO EVROPSKÉ UNIE – PRÁVNÍ
ANALÝZA PŘÍSTUPOVÉHO PROCESU**

Markéta Vernerová

Plzeň 2013

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra ústavního a evropského práva

Studijní program Právo a právní věda

Studijní obor Právo

Diplomová práce

**VSTUP CHORVATSKA DO EVROPSKÉ UNIE – PRÁVNÍ
ANALÝZA PŘÍSTUPOVÉHO PROCESU**

Markéta Vernerová

Vedoucí práce:

Mgr. Tomáš Křivka

Katedra ústavního a evropského práva

Fakulta právnická Západočeské univerzity v Plzni

Prohlašuji, že jsem práci zpracovávala samostatně a použila jen uvedené prameny a literatury.

Plzeň, březen 2013

Ráda bych poděkovala Mgr. Křivkovi za cenné rady při vedení mé práce a také svým chorvatským přátelům, kteří mi pomohli objasnit mnohé chorvatské reálie.

OBSAH

Úvod	7
1. Představení Chorvatska	9
1.1. Obecný historický vývoj	9
1.2. Ústavní systém	11
1.3. Soudní systém	13
2. Přistoupení k Evropské unii	16
2.1. Kodaňská kritéria	17
2.2. Evropská komise	18
2.3. Evropský parlament	19
2.4. Evropská rada	20
2.5. Chorvatské orgány pro vyjednávání s Evropskou unií	21
3. Přístupové rozhovory	24
4. Hlavní vyjednávací kapitoly	29
4.1. Volný pohyb zboží	29
4.2. Volný pohyb pracovníků	30
4.3. Volný pohyb služeb	30
4.4. Volný pohyb kapitálu	31
4.5. Veřejné zakázky	31
4.6. Právo obchodních společností	32
4.7. Právo intelektuálního vlastnictví	32
4.8. Soutěž	33
4.9. Finanční služby	33
4.10. Informační společnosti a média	34
4.11. Zemědělství a rozvoj venkova	34
4.12. Nezávadnost potravin, veterinární politika	35
4.13. Rybářství	36
4.14. Dopravní politika	36
4.15. Energetika	37
4.16. Daně	37
4.17. Ekonomika a měnová politika	37
4.18. Statistika	38

4.19. Sociální politika a politika zaměstnanosti	38
4.20. Podnikání a průmysl	39
4.21. Transevropské sítě	39
4.22. Regionální politika	39
4.23. Soudnictví a lidská práva	40
4.24. Spravedlnost, svoboda a bezpečnost	42
4.25. Věda a výzkum	43
4.26. Vzdělání a kultura	43
4.27. Prostředí	43
4.28. Zdraví a ochrana spotřebitele	44
4.29. Celní unie	44
4.30. Zahraniční vztahy	45
4.31. Zahraniční, bezpečnostní a obranná politika	45
4.32. Finanční dozor	45
4.33. Finanční a rozpočtová politika	46
4.34. Instituce	46
4.35. Ostatní	46
5. Překážky vstupu	48
5.1. Vztahy se Slovinskem	48
5.1.1. Územní spory	48
5.1.2. Dálniční známky	50
5.1.3. Lublaňská banka	50
5.2. Spolupráce s Mezinárodním soudním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY) v Haagu	50
5.2.1. Mezinárodní soudní tribunál pro bývalou Jugoslávii	50
5.2.2. Spolupráce s tribunálem	51
5.2.3. Role případu Ante Gotoviny	52
Závěr	54
Přílohy	56
Zdroje	69
Cizojazyčné resumé	74

Úvod

Předmětem mojí diplomové práce **Vstup Chorvatska do Evropské unie – právní analýza přístupového procesu** je pokus o zmapování procesu přistupování nového státu do Evropské unie. Rozšíření Evropské unie je stále aktuální otázkou. Přijetím dalšího státu dochází k mnoha změnám, ať už jde o nový úřední jazyk nebo rozšíření hranic „Evropy“. V případě Chorvatska jde významné rozšíření směrem na Balkán, který je mnohými považován za synonymum výbušnosti a problémovosti. Evropská unie bude muset nově řešit poválečná traumata obyvatel Chorvatska (ať už jde o zničená území, odminování – zde velká část Chorvatů očekává finanční pomoc EU, nebo stále patrné nacionalistické otázky). Chorvatsko se naproti tomu bude muset smířit s několika ústupky. Bude jistě zajímavé sledovat, jak se tak hrdý národ vyrovná s jistou mírou ztráty suverenity a také zda vstup do Evropské unie příznivě ovlivní vztahy se sousedním Srbskem, které je jedním z kandidátských států. Možná Evropská unie přinese nový směr v řešení nyní aktuální otázky hraničního města Vukovar v Chorvatsku. I po více než dvaceti letech od občanské války zde stále sílí autonomistické snahy místní srbské menšiny. A pokud Srbsko chce vstoupit do Evropské unie, bude muset být tento spor s Chorvatskem, novým členským státem, úspěšně vyřešen.

Přistoupení na příkladu Chorvatska jsem si vybrala z několika důvodů. Prvním důvodem byla aktuálnost problému. Některé z problematických kapitol přístupových jednání byly stále ještě předmětem několika mezistátních setkání v době, kdy jsem tuto práci psala. A je velmi zajímavé sledovat, jak se daná země s některými procesy ohledně vstupu do Evropské unie vyrovnává. Dalším důvodem je určité opomíjení této balkánské země. Chorvaté velmi těžce nesli, že Slovinci, jejich i v některých ohledech rivalové, vstoupili do „Evropy“ o skoro 10 let dříve než oni. Další ránou pro ně byl hladký vstup Rumunska a Bulharska. Chorvaté se cítili poškození, zapomenuti, nechtěni. Proti nim jistě hovoří velká míra korupce, netransparentnosti ve veřejné správě, určité míry svéráznosti při řešení administrativy. Pro mě, jako pro nezávislého pozorovatele (nebyla jsem pro ani proti vstupu), bylo výzvou zmapovat tento proces přizpůsobování se pravidlům a posoudit, zda mají šanci se stát plnohodnotným členem Evropské unie. Posledním důvodem byl můj vztah k Chorvatsku. Tato země je pro mě druhým domovem. Při svých častých návštěvách Chorvatska a díky rozhovorům s místními obyvateli a mými přáteli, mě toto téma velmi zaujalo. Chtěla jsem se podívat na vstup Chorvatska do Evropské unie nikoliv z pohledu obyčejných lidí a klasického stylu „co nám členství přinese“, ale spíše shrnout proces z právního hlediska. Popsat jednání mezi budoucím členským státem a Evropskou unií, přiblížit, co vše musí nově vstupující země změnit ve svém právním řádu.

První kapitola mé práce představuje Chorvatsko. Pro pochopení celé problematiky popisují pohnuté dějiny, které formovaly dnešní chorvatské prostředí a

společnost. Část kapitoly věnuji popisu ústavního a soudního systému. V druhé kapitole se věnuji druhé straně přístupových jednání a to Evropské unii. Tato kapitola obsahuje Kodaňská kritéria, která stát musí splnit, pokud chce přistoupit k EU. Dále zde zmiňuji Evropskou komisi a Evropskou radu a jejich úlohu v rozšiřování Unie. Prostor dávám také chorvatským orgánům odpovědných za vyjednávání s Evropskou unií. Další, třetí kapitola, popisuje přístupové rozhovory a jejich historii. Na tuto kapitolu navazuje čtvrtá kapitola, kde již zmiňuji konkrétní kapitoly přístupových jednání. V každé podkapitole uvádím, co Unie Chorvatsku vytýkala, jaké změny v příslušných právních normách byly provedeny. Uvedeny jsou také výjimky, případně přechodná období, pokud byly vyjednány. Poslední kapitolu věnuji problematickým kauzám, které v některých obdobích měly dokonce za následek zastavení přístupových rozhovorů. Jsou to vztahy se sousedním Slovinskem a spolupráce s Mezinárodním soudním tribunálem pro bývalou Jugoslávii, který řeší souzení válečných zločinců z občanské války v Chorvatsku v letech 1991 až 1995.

Pokud jde o prameny, v drtivé většině jsem byla nucena čerpat ze zahraničních, převážně chorvatských zdrojů. Pro pochopení celé problematiky a také zařazení do kontextu jsem přečetla některé české publikace a také chorvatské publikace předních odborníků na evropské právo a chorvatské ústavní právo, kteří jsou i profesory na Právnické fakultě v Záhřebu. Dále jsem používala zejména chorvatské zákony, dokumenty chorvatské vlády – zprávy o přístupových jednáních, obsahy jednotlivých vyjednávacích kapitol a také dokumenty Evropské unie. V případě aktuálních otázek jsem čerpala také z archivu chorvatského tisku. Velkým přínosem mi byly také časté debaty s Chorvaty, zejména při objasňování některých chorvatských reálií. Moje práce obsahuje i chorvatské názvy. V některých případech se jednalo o těžko přeložitelná označení. Přesto jsem se snažila o co nejjasnější vysvětlení a někdy jsem použila přirovnání k podobnému institutu vyskytujícímu se v českém právním řádu pro snazší pochopení problematiky. V přílohách se čtenář mé práce může seznámit s personálním obsazením chorvatské vlády a orgánů odpovědných za vyjednávání s Evropskou unií, ale také zde nalezne mapy, pro vysvětlení některých územních pojmů nebo anketu s chorvatskými občany k referendu o vstupu do Evropské unie. Tuto anketu jsem použila spíše jako zajímavost a nastínění celkového klima v chorvatské společnosti ohledně přistoupení k Unii.

Snahou mé práce byl pohled na přístupový proces, který je známý i obyvatelům České republiky, v odlišném kulturním prostředí a popsání změn v právním řádu kandidátských zemí.

1. Představení Chorvatska

Historický vývoj začnu mapovat od rozpadu Jugoslávie a faktické nezávislosti Chorvatska. Vzhledem k válečné a poválečné situaci, která je pro nezainteresovaného jedince velmi těžko pochopitelná, se vyhnu popisu bojů. S přihlédnutím k mému tématu se zaměřím zejména na ústavní pohled na novodobé dějiny tohoto jižanského státu.

1.1. Obecný historický vývoj

Na základě ústavy z roku 1974 byla Jugoslávská konfederace volná. Chorvatsko chtělo dosavadní systém ještě více uvolnit a 12. září 1990 spolu se Slovinskem předložilo Návrh dohody o jugoslávské konfederaci – Svazu jugoslávských republik (*Nacrt ugovora o jugoslavenskoj konfederaciji – Savezu jugoslavenskih republika*). Tento návrh byl v přímém rozporu s představou Srbska a Černé Hory, který chtěl dosavadní rozložení sil ještě více upevňovat. Návrh nebyl přijat.

Ve dnech 21. – 22. prosince 1990 schválilo Chorvatsko ústavu. V preambuli byla republika prohlášena za stát chorvatského národa. Zákonodárnou moc měl Sabor skládající se ze dvou komor - poslanecké sněmovny (*zastupnički dom*) a sněmovny žup (*županijski dom*). Šlo o první ústavu, která neměla žádné propojení s ústavou Jugoslávie.¹ Došlo k okamžitému protestu krajinských Srbů (vysvětlení pojmu viz příloha č. 1), kteří odmítali uznat současný stav. V lednu 1991 bylo přijato usnesení, které nedovolovalo jednotlivým republikám odtržení, pokud jim to nebude povoleno zbývajícími státy (jak stanovil v ústavě z roku 1974 „právo na odtržení“ Jugoslávský ústavní soud). V únoru 1991 byl v Chorvatsku přijat ústavní dodatek, který uznával platnost federálních zákonů pouze v případě, že nebyly v rozporu s chorvatskými zákony a také pokud je Chorvatsko za platné považovalo. Zároveň byla zakotvena delegovaná působnost – federální orgány mohly své pravomoci vykonávat pouze prostřednictvím chorvatských orgánů.

V květnu se v Chorvatsku konalo referendum, ve kterém byl drtivou většinou (88,2%) vyjádřen souhlas obyvatel se samostatností.² Za podpory Německa a Rakouska vyhlásilo Chorvatsko, spolu se Slovinskem, 25. června 1991 nezávislost. Usnesení Saboru o svrchovanosti a samostatnosti Chorvatské republiky (*Odluka hrvatskoga sabora o suverenosti i samostatnosti Republike Hrvatske*) vypadalo následovně:

¹ RYCHLÍK, Jan a Milan PERENČEVIĆ. *Dějiny Chorvatska*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2007; str. 370 - 371

² RYCHLÍK, Jan a Milan PERENČEVIĆ. *Dějiny Chorvatska*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2007; str. 373 - 375

- Sabor se odvolává na květnové referendum
- Chorvatsko se prohlašuje svrchovaným a samostatným státem
- kroky k oddělení od Jugoslávie a mezinárodnímu uznání
- uznává se platnost dosavadních mezinárodních smluv i pro Chorvatsko
- na území Chorvatska platí pouze ty zákony, které schválil chorvatský Sabor; všechny pravomoci, které již byly dříve přeneseny
- jsou stanoveny hranice
- zajišťují se národnostní a ústavní práva občanů Chorvatska
- usnesení vstupuje v platnost ihned po schválení³

Takřka záhy po vyhlášení nezávislosti začaly ozbrojené konflikty mezi srbským a chorvatským obyvatelstvem. Za oficiální začátek občanské války v Chorvatsku bývá označován 21. červenec 1991, kdy byl bombardován Vukovar. Boje byly, formálně na základě dohody v Sarajevu, zastaveny v lednu 1992. Chorvatsko fakticky neovládalo celé své území, alespoň prozatím muselo respektovat oblast Srbské krajiny. Po schválení nových volebních zákonů se konaly volby do poslanecké sněmovny a volby prezidenta, které vyhrál s drtivou převahou Franjo Tuđman. Chorvatsko přistoupilo k obnově své územní integrity akcí Blesk (*Bljesak*), při které byla osvobozena západní Slavonie. A následně akcí Bouře (*Oluja*) v roce 1995. Válku ukončila Erdutská dohoda. Následně byla 23. srpna 1996 v Bělehradě podepsána dohoda o normalizaci vztahu s Jugoslávií. Chorvatsko se i přes svoji nezávislost potýkalo s ekonomickými problémy a politickými skandály. V druhé polovině devadesátých let se konalo několik demonstrací proti vládnoucí straně HDZ (Chorvatské demokratické společenství – *Hrvatska demokratska zajednica*).

Prezident Franjo Tuđman zemřel 10. prosince 1999 ve věku 78 let. O necelý měsíc později se konaly parlamentní volby, které vyhrála koalice SDP – HSLŠ (Strana demokratických změn – Chorvatská sociálně-liberální strana, *Stranka demokratskou promjena – Hrvatska socijalno-liberalna stranka*). Vládu sestavil Ivica Račan (SDP). O 21 dní později se konaly prezidentské volby, které vyhrál Stipe Mesić (45%). V období po roce 2000 bylo hlavním tématem pro koaliční vládu vydávání, respektive nevydávání chorvatských generálů a vojáků Mezinárodnímu soudnímu tribunálu v Haagu. Tomuto problému se budu věnovat v šesté kapitole mojí diplomové práce.⁴ Chorvatsko začalo intenzivně upevňovat svoje hranice (v době vzniku byla jasná hranice pouze s Maďarskem) a pracovat na členství v NATO a Evropské unii. V případě NATO byla 10. května 2000 oficiálně podána žádost o přijetí do programu Partnerství pro mír, který je považován za předstupeň oficiálního členství. Země byla přijata do programu již 25. května 2000 ve Florencii. Dne 1.

³Sabor (online) dostupné z: <http://www.sabor.hr/Default.aspx?art=15680>

⁴ RYCHLÍK, Jan a Milan PERENČEVIĆ. *Dějiny Chorvatska*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2007; str. 398 - 399

dubna 2009 se Chorvatsko stalo 27. členem NATO spolu s Albánií. Šlo zatím o poslední rozšíření aliance.

1.2. Ústavní systém

Dle prvního článku chorvatské ústavy je Chorvatsko republikou. V jejím čele stojí prezident (*predsjednik*), který je volen na základě všeobecného a rovného volebního práva, přímou volbou v tajném hlasování na dobu pěti let.⁵ V současné době tento post zastává od roku 2010 Ivo Josipović (www.predsjudnik.hr). Nikdo nemůže do funkce prezidenta zvolen více než dvakrát a prezident nesmí vykonávat žádnou jinou funkci nebo zaměstnání.

Prezident má následující práva a povinnosti:

- vyhlašuje volby do Saboru
- v souladu s ústavou vyhlašuje referendum
- na základě rozdělení křesel v Saboru, pověřuje určitou osobu sestavením vlády
- uděluje milosti, vyznamenání a jiná ocenění
- jako velitel ozbrojených sil jmenuje a odvolává vojenské představitele
- na základě rozhodnutí Saboru vyhlašuje válku nebo dojednává mír
- další práva a povinnosti⁶

Spolu s vládou vytváří zahraniční politiku, rozhoduje o zřízení diplomatických misí a konzulárních úřadů Chorvatska v zahraničí, stejně jako jmenuje a odvolává jejich vedoucí.⁷

Výkonnou moc v Chorvatsku vykonává vláda. Vládu tvoří předseda (nyní Zoran Milanović), jeden nebo více místopředsedů (v současné době jsou čtyři, někteří z nich jsou zároveň ministry) a ministři jednotlivých ministerstev (v současnosti má Chorvatsko 20 ministerstev, viz příloha číslo 2. Vládu sestavuje osoba pověřená prezidentem (*mandator*). Tato osoba, nejčastěji jde o premiéra, má povinnost nejpozději do 30 dnů od sestavení spolu s programem vládu představit Saboru a požádat o hlasování o důvěře. To je považováno za úspěšné, pokud většina zastupitelů v Saboru hlasuje pro. V případě, že se do 30 dnů sestavení vlády neuskuteční, může prezident lhůtu prodloužit o dalších 30 dnů. Pokud ani v této době nebude vláda sestavena, prezident pověří sestavením vlády jinou osobou.

Vláda má dle Ústavy následující úkoly:

⁵ Čl. 94 Ústava RH (Republika Hrvatska – Chorvatská republika)

⁶ Čl. 97, respektive 99 Ústava RH

⁷ Čl. 98 Ústava RH

- předkládá zákony a další právní akty Saboru
- předkládá státní předběžný rozpočet a konečný rozpočet
- provádí zákony a další rozhodnutí Saboru
- vede vnější a vnitřní politiku
- řídí a dohlíží na činnost státní správy
- je odpovědná za hospodářský rozvoj země
- řídí provoz a rozvoj veřejných služeb
- vykonává další úkoly svěřené Ústavou a zákony⁸

Zákonodárnou moc zastupuje Sabor. Podle ústavy může mít nejméně 100 a nejvýše 160 zástupců, kteří jsou voleni na základě všeobecného, rovného a tajného volebního práva. V současné době je v Saboru 151 zástupců. Zástupci (*zastupnici*) mají mandát na čtyři roky. Poslední volby proběhly v roce 2011. Tento mandát může být prodloužen v případě války, nebo na základě čl. 17 a čl. 100 Ústavy (v případě válečného stavu, bezprostředního ohrožení nezávislosti a integrity země, v době velkých přírodních katastrof, v případě ohrožení svobody a práva). Zástupci v Saboru mají imunitu a požívají zvláštních práv ze zákona. Sabor může být rozpuštěn v případě, že rozpuštění odhlasuje většina zástupců, případně prezidentem republiky (na základě čl. 103 Ústavy – na žádost vlády, pokud nebylo uskutečněno hlasování o vyslovení nedůvěry nebo nebyl do 120 dnů ode dne návrhu přijat státní rozpočet).

Řádné zasedání Saboru probíhá dvakrát ročně a je veřejné. Poprvé v období mezi 15. lednem a 15. červencem, podruhé mezi 15. zářím a 15. prosincem. Mimořádně může zasedat na žádost prezidenta, Vlády nebo většiny zástupců. Mimořádné zasedání může svolat také předseda Saboru. Tím je v současnosti Josip Leko (Sociálnědemokratická strana Chorvatska). Některé z úkolů Saboru jsou následující:

- rozhoduje o přijetí a změně Ústavy
- přijímá zákony a státní rozpočet
- rozhoduje o válce a míru
- rozhoduje o změně hranic
- vyhláší volby, jmenování a odvolání, to vše v souladu s Ústavou a zákony
- dohlíží na Vládu Chorvatské republiky a další nositele veřejné moci⁹

Sabor rozhoduje většinou hlasů, pokud je přítomna většina zástupců. V případě hlasování o ústavním zákonu (*organski zakon*), jímž dochází ke změně práv národních menšin, je potřeba 2/3 všech zástupců. Pokud se hlasuje o ústavním zákonu, kterým se mění lidská práva, volební systém, fungování státních orgánů, je potřeba většina hlasů všech zástupců. Právo předkládat zákony má každý jednotlivý zástupce, kluby zástupců, jednotlivé orgány Saboru i vláda republiky.

⁸ Čl. 107 – 116 Ústava RH

⁹ Čl. 80 Ústava RH

Jak jsem již uvedla výše, jedním z úkolů Saboru je schvalování zákonů. Jakmile jsou zákony odhlasovány, premiér republiky je povinen je do osmi dnů vyhlásit. Pokud zjistí rozpor s Ústavou, může podat žádost o přezkum k Ústavnímu soudu. Před tím, než zákon začne platit, musí být uveřejněn v „Narodne novine“, což je obdoba naší sbírky zákonů. Zákon vstupuje v platnost osmý den od uveřejnění.¹⁰

1.3. Soudní systém

Soudní moc v Chorvatské republice zajišťují soudy. Je samostatná a nezávislá. Soudní systém tvoří obecní soudy, okresní soudy, obchodní soudy, přestupkové soudy, vysoký obchodní soud, vysoký přestupkový soud, správní soud a vrchní soud.¹¹

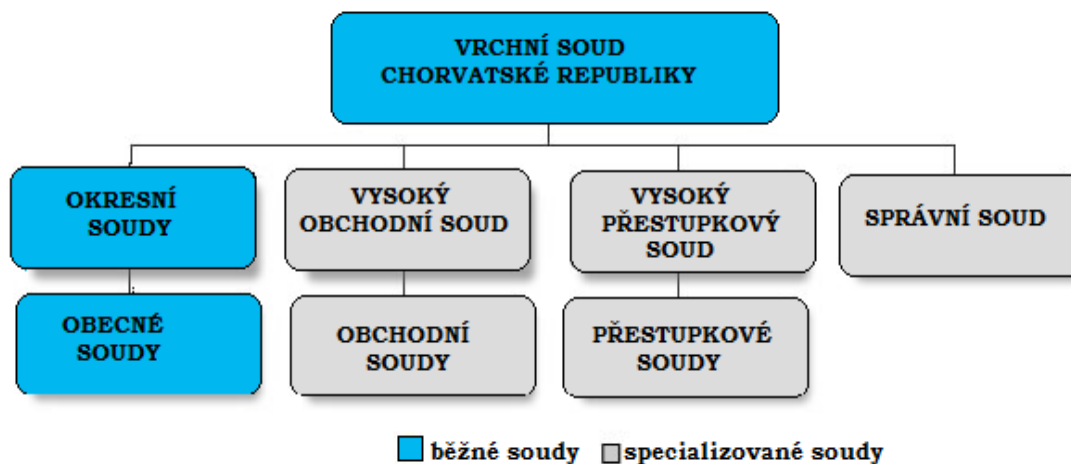

Zdroj: <http://www.vsrh.hr/EasyWeb.asp?pcpid=30>

Výše uvedený obrázek ukazuje přesnou organizaci chorvatského soudnictví. Nad všemi těmito soudy stojí Ústavní soud, kterému se budu věnovat později. Pro lepší srozumitelnost přikládám obrázek ještě v české verzi.

¹⁰ Čl. 88,89 Ústava RH

¹¹ Čl. 13 Zákona o soudech (Zakon o sudovima RH)

Od 31. prosince 2009 je do prvního stupně soudnictví zařazeno 110 přestupkových soudů, 67 obecných a 13 obchodních. Do druhého stupně řadíme vysoký obchodní soud a okresní (*županijski*) soudy, kterých je 21. Okresní soudy mohou být v některých případech trestního práva soudy prvního stupně.¹²

Mandát soudce je na dobu neurčitou. Jako soudce může být jmenován občan Chorvatska, s ukončeným právnickým vzděláním, který má složené příslušné zkoušky a potřebnou praxi. Odvolán může být pouze z následujících důvodů pokud:

- o to sám požádá
- se stane nezpůsobilým vykonávat svoji činnost
- bude odsouzen z trestného činu
- spáchá závažný disciplinární přestupek a vinným ho uzná Státní soudní rada
- dovršil 70 let¹³

Soudce je volen Státní soudní radou (*Državno sudbeno vijeće*), která je povinna si vyžádat k příslušnému soudci, kterého se chystá jmenovat, stanovisko příslušného odboru Saboru. Státní soudní rada má celkem jedenáct členů, kteří jsou jmenováni z řad soudců, právníků a profesorů, kteří vyučují na vysokých školách. Tyto členy jmenuje Sabor. Členem rady se nemůže stát předseda jakéhokoliv soudu. Členové jsou voleni na čtyřleté období a mohou být zvoleni nejvýše dvakrát. Předseda Státní soudní rady je volen na dva roky.¹⁴

¹²Vrchní soud (online) dostupné z: <http://www.vsrh.hr/EasyWeb.asp?pcpid=30>

¹³ Čl. 122 Ústava RH

¹⁴ Čl. 123 Ústava RH

Vrchní soud (*Vrhovni sud*) Chorvatské republiky tvoří 42 soudců, včetně předsedy. Ten je volen Saborem na návrh prezidenta republiky (ten si musí již dříve vyžádat stanovisko pléna vrchního soudu a příslušného odboru Saboru) a musí mít nejméně 15 let praxe v právním odvětví. Mandát předsedy je čtyři roky. Vrchní soud je odpovědný za odvolání proti rozhodnutím okresních soudů vydaných v prvním stupni, dále rozhoduje o odvolání proti rozhodnutí Vysokého obchodního soudu a Správního soudu. Řeší také případné konflikty v místní či funkční příslušnosti obecných soudů. Vrchní soud má oddíl pro trestní a pro občanské právo.¹⁵

Nad všemi soudy stojí Ústavní soud (*Ustavni sud*). Byl založen v roce 1964, tehdy jako Ustavní soud Socialistické republiky Chorvatsko (*Ustavni sud Socijalističke Republike Hrvatske*). Jeho název byl změněn na současný Ústavní soud chorvatské republiky (*Ustavni sud Republike Hrvatske*) 25. července 1990.¹⁶ Soud má 13 soudců, které vybírá Sabor. Jejich funkční období je osm let. Předčasně může tento mandát skončit, pokud soudce sám o jeho ukončení požádá, pokud bude pravomocně odsouzen za trestný čin nebo pokud ztratí způsobilost být soudcem Ústavního soudu. Pravomoci Ústavního soudu jsou následující:

- zkoumá soulad Ústavy, zákonů a dalších předpisů
- rozhoduje o ústavní stížnosti proti rozhodnutí státních orgánů, místní a územní samosprávy
- rozhoduje případné spory mezi zákonodárnou, výkonnou a soudní mocí
- rozhoduje o obžalobě prezidenta
- kontroluje ústavnost programů a aktivit politických stran
- dohlíží na zákonný postup během voleb a referend, řeší případné spory, které během voleb vzniknou a které nespádají do pravomoci obecných soudů
- další úkoly¹⁷

¹⁵Vrchní soud (online) dostupné z: <http://www.vsrh.hr/EasyWeb.asp?pcpid=30>

¹⁶ Ústavní soud (online) dostupné z: http://www.usud.hr/default.aspx?Show=c_o_sudu&m1=15&m2=0&Lang=hr

¹⁷ Čl. 125 – 131 Ústava RH

2. Přistoupení k Evropské unii

O přijetí do Evropské unie může dle článku 49 Smlouvy o Evropské unii (*Ugovor o Europskoj uniji*) požádat každý stát, který uznává hodnoty uvedené v článku 2 Smlouvy o Evropské unii a zavazuje se k jejich podpoře.¹⁸ „Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního statusu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin. Tyto hodnoty jsou společné všem členským státům ve společnosti vyznačující se pluralismem, nepřipustností diskriminace, tolerancí, spravedlností, solidaritou a rovností žen a mužů.“¹⁹

Přistoupení předchází příprava na vstup, která může trvat i několik let. Pokud kandidátská země splňuje podmínky členství, tzv. kodaňská kritéria, o kterých pojednává následující kapitola, musí do svého právního systému implementovat příslušné předpisy Evropské unie. Postup podání žádosti o přístup k Evropské unii je dle článku 46 Smlouvy o Evropské unii následující: „Stát podává svou žádost Radě, která rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Komisí a po obdržení souhlasu Evropského parlamentu, který se usnáší většinou hlasů všech svých členů.“

Chorvatsko svojí cestu do Evropské unie začalo v květnu roku 1999, kdy Evropská komise předložila návrh na zahájení procesu stabilizace a přidružení Chorvatska (spolu s dalšími zeměmi, kterými byli Albánie, Bosna a Hercegovina, Makedonie a Jugoslávie – dnešní Srbsko). O necelý rok později, 15. února 2000, byla založena poradní pracovní skupina Chorvatská republika – Evropská unie. Na konci roku 2000 byli jmenováni členové vyjednávacího týmu a následně na Záhřebském summitu byly zahájeny rozhovory směřující k podepsání Dohody o stabilizaci a přidružení (*Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju*). Tato dohoda byla 14. května 2001 v Bruselu podepsána a následně v prosinci téhož roku schválena Saborem, respektive Evropským parlamentem. Během následujících let tuto dohodu podepisovaly také jednotlivé členské státy. V platnost vstoupila Dohoda o stabilizaci a přidružení 1. února 2005.

V červnu 2004 získalo Chorvatsko status kandidátské země Evropské unie. Ve stejném roce Evropská komise zveřejnila předpřístupovou strategii pro Chorvatsko, Radou Evropské unie bylo přijato Evropské partnerství pro Chorvatsko a vše završila Evropská rada, která oznámila začátek přístupových rozhovorů. Po sérii mezivládních konferencí byly přístupové rozhovory 30. dubna 2011 formálně

¹⁸ Článek 49, Smlouvy o Evropské unii (SEU)

¹⁹ Článek 2, Smlouvy o Evropské unii (SEU)

ukončeny a 9. prosince 2011 došlo k podepsání smlouvy o přistoupení k Evropské unii (*Ugovor o pristupanju EU*).²⁰

2.1. Kodaňská kritéria

Kodaňská kritéria je souhrnné označení pro podmínky, které musí splňovat členský stát před přijetím mezi členské státy Evropské unie. Tato pravidla byla ustanovena na zasedání Evropské rady v Kodani v roce 1993. Jedná se o tři oblasti:

- **politické kritérium** – záruka ochrany lidských práv, vláda práva, demokracie, práva menšin
- **hospodářské kritérium** – fungující tržní hospodářství, schopnost vypořádat se s konkurenčním tlakem v rámci Unie
- **právní kritérium (zavádění *acquis*)** – schopnost respektovat a přijmout právo Evropské unie, dodržování všech cílů politické, hospodářské a měnové unie

V roce 1995 na zasedání Evropské rady v Madridu byla Kodaňská kritéria potvrzena. K výše zmíněným třem kritériím bylo přidáno čtvrté tzv. madridské kritérium. Jedná se o administrativní kritérium, které si klade za cíl úpravu správních struktur státu tak, aby byla zajištěna harmonická integrace. Jedná se například o posílení administrativních sil.²¹

Evropská komise 10. října 2012 ve svém dokumentu „Communication from the Commission to the European parliament and the Council on the Main Findings of the Comprehensive Monitoring Report on Croatia’s state of preparedness for EU membership“²² zveřejnila stanoviska jak Chorvatsko plní Kodaňská kritéria:

- **politické kritérium** – ve všech oblastech politiky se Chorvatsko zdárně zlepšuje a jsou vidět výsledky. Volby, které se konaly v prosinci 2011, byly transparentní. Je potřeba zvýšit profesionalitu veřejné správy. V oblasti justice nadále pokračuje reforma. Je třeba zlepšit výběrová řízení soudců a státních zástupců. Uspokojivý je počet klesajících nevyřešených trestných činů, naopak za posledních 18 měsíců došlo ke zvýšení počtu nevyřešených občanskoprávních sporů. Je nutné více prosazovat předpisy přijaté vládou v červenci 2012. V oblasti korupce dochází ke zlepšení. Pozornost je nutné věnovat lokální úrovni a oblasti veřejných zakázek. Lidská práva a práva menšin jsou široce respektována. Pozornost musí být věnována zejména právům lesbiček a gayů. Pochody této menšiny v Záhřebu a ve Splitu proběhly bez závažnějších incidentů a pod dohledem vlády. Míra zaměstnanosti

²⁰ Ministerstvo zahraničních a evropských věcí (online) dostupné z:
<http://www.mvep.hr/ei/default.asp?ru=133&sid=&akcija=&jezik=1>

²¹ Ministerstvo zahraničních a evropských věcí (online) dostupné z:
<http://www.mvep.hr/ei/default.asp?ru=514&gl=200610100000004&sid=&jezik=1>

²² Ministerstvo zahraničních a evropských věcí (online) dostupné z:
<http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/121016-izvjesceEK.pdf>

národnostních menšin ve státní správě a soudnictví je pod zákonným kritériem. Je důležité nadále podporovat menšiny a zvyšovat míru tolerance.

▪ **hospodářské kritérium** – po krátkém období stabilizace je chorvatské hospodářství od konce roku 2011 v recesi. Ve velmi vysokých číslech se pohybuje nezaměstnanost, schodek veřejného rozpočtu a zadlužení. Jsou zde dobré předpoklady pro vypořádání se s tržním hospodářstvím v EU i díky provádění patřičných reforem. Centrální banka zachovává finanční stabilitu. Sociální dávky nejsou dobře cílené.

Jako klíčové priority byly stanoveny reformy veřejné správy a soudnictví, boj s korupcí, úspěšná aplikace ústavního zákona o národnostních menšinách, dokončit proces návratu uprchlíků, spolupracovat s Mezinárodním soudním tribunálem pro bývalou Jugoslávii, vyřešit bilaterální otázky v oblasti hranic a rybolovu, zlepšit podnikatelské prostředí.²³

2.2. Evropská komise

Evropská komise (*Europska komisija*) sídlí v Bruselu a Lucemburku. Své kanceláře má v každém členském státě tzv. zastoupení. Jejím hlavním úkolem je zastupovat zájmy Unie.

Komise:

- zajišťuje uplatňování Smluv a opatření přijatá orgány
- plní rozpočet
- vykonává řídicí funkce v souladu se Smlouvami
- zajišťuje vnější zastupování Unie (s výjimkou společné zahraniční a bezpečnostní politiky)

Všechny legislativní akty mohou být přijaty pouze na návrh Komise, nestanoví-li Smlouvy jinak.²⁴ Každou členskou zemi reprezentuje jeden komisař. V současné době se tedy skládá z 27 komisařů, včetně předsedy Komise a vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, který je zároveň jedním z místopředsedů. Od 1. listopadu 2014 se počet komisařů změní – bude odpovídat dvěma třetinám počtu členských států, pokud Evropská rada nerozhodne jednomyslně o změně. Každému komisaři je přidělena určitá oblast, kterou spravuje. Funkční období je pětileté. Komise je odpovědná Evropskému parlamentu, který ji, pokud je to nutné, může vyslovit nedůvěru. V takovém případě členové Komise kolektivně odstupují ze svých funkcí. Předsedu Komise, stejně jako jednotlivé komisaře, jmenuje Evropská rada. V současnosti je předsedou José Manuel Barroso,

²³ Oficiální stránky Evropské unie (online) dostupné z:

http://europa.eu/legislation_summaries/enlargement/ongoing_enlargement/community_acquis_croatia/e50024_cs.htm

²⁴ Čl. 17, odst. 1 a odst. 2, Smlouva o Evropské unii

který v únoru 2010 začal své druhé funkční období. Vysokou představitelkou Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku byla zvolena Catherine Ashton z Velké Británie. Jak jsem již uvedla výše, Komise hraje velmi důležitou roli v procesu rozšiřování Evropské unie. Jedním z komisařů je i komisař pro rozšíření a politiku. Tím je nyní Štefan Füle.

Evropská komise se ve svém stanovisku z 12. října 2011 k žádosti Chorvatské republiky o přistoupení k Evropské unii vyjádřila pozitivně. Zmiňuje zde fakt, že přistoupením k EU Chorvatsko plně souhlasí se všemi smlouvami společenství (Smlouva o Evropské unii, Smlouva o fungování Evropské unie, Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii). Komise deklarovala svůj postoj, že Chorvatsko splňuje politická kritéria vstupu. Ekonomická a právní kritéria podle Komise budou splněna do data vstupu 1. července 2013. Míra připravenosti na členství je hodnocena jako „vysoká úroveň“. Komise v tomto stanovisku požadovala pokračovat s procesem souladu s *acquis*, který mimo jiné také vyžaduje posílení administrativních pozic. Komise průběžně sledovala, zda Chorvatsko plní sladování svého právního řádu v jednotlivých kapitolách. Zvláštní pozornost byla věnována soudnictví, boji proti korupci, kapitole spravedlnost, svoboda a bezpečnost, ale také správě hranic a politice hospodářské soutěže (tedy oblastem, které již dříve byly označeny za problematické). Komise má právo uplatnit ochranné doložky stanovené ve smlouvě o přistoupení týkající se chorvatského loďářství a ocelářského průmyslu.²⁵

2.3. Evropský parlament

Evropský parlament je přímo volený orgán Evropské unie. Zasedá v něm celkem 754 poslanců, kteří jsou voleni jednou za pět let. Počet poslanců se vždy přiděluje v poměru k počtu obyvatel konkrétního státu. Členské státy mohou mít minimálně šest a maximálně 99 zástupců. Poslanci jsou rozděleni do skupin dle politické příslušnosti. Předseda je volen na dva a půl roku. Současným předsedou je Martin Schulz. Součástí parlamentu je také dvacet stálých výborů. Mezi pravomoci Evropského parlamentu patří zejména tvorba všech právních předpisů EU. Dále dohlíží na činnost Komise a schvaluje rozpočet. Spolu s Radou přijímá návrhy předložené Komisí.²⁶

Evropský parlament dal souhlas se vstupem Chorvatska ve svém legislativním usnesení ze dne 1. prosince 2011 (o přistoupení Chorvatské republiky k Evropské unii – 14409/2011 – C7-0252/2011 – 2011/0805 (NLE)). Učinil tak na

²⁵Evropské zákonodárství (online) dostupné z:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:112:0003:0004:CS:PDF>

²⁶Evropský parlament (online) dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/portal/cs>

základě žádosti Chorvatska o členství v EU a také žádosti, kterou předložila Rada. Parlament vzal v úvahu příznivé stanovisko Komise a také doporučení Výboru pro zahraniční věci (65 členů se vyjádřilo pro, jeden proti a jeden se hlasování zdržel). Tento souhlas byl podmíněný faktem, že Komise i nadále bude monitorovat procesy v Chorvatsku směřující ke vstupu a také pomáhat chorvatským orgánům plnit své závazky. Parlament si vymínil povinnost Komise pravidelně informovat o výsledcích těchto kontrol.²⁷ Evropský parlament hodnotí Chorvatsko jako „pevnou a vyspělou demokracii“, která přispěje k obohacení evropské kultury a posílí Evropskou unii. V přistoupení Chorvatska spatřuje šanci na ovlivnění celého regionu západního Balkánu a také motivaci pro ostatní kandidátské země. I nadále po Chorvatsku žádá reformy v oblasti soudnictví a také posílení aparátu pro vyšetřování korupce. Znepokojující jsou násilí páchaná na lesbičkách a gayích a slabá ochrana v oblasti pracovního a odborového práva.²⁸

2.4. Evropská rada

Na základě Lisabonské smlouvy, od 1. prosince 2009, je Evropská rada (*Evropsko vijeće*) jedním z orgánů Evropské unie. Vznikla v roce 1974 jako místo setkávání a diskuze hlav států a předsedů vlád. Od roku 1992 byl Maastrichtskou smlouvou Evropské radě přiznán oficiální status, který stanoví, že „Evropská rada dává Unii nezbytné podněty pro její rozvoj a vymezuje obecné politické směry tohoto rozvoje“.²⁹ Evropská rada také určuje směr a tempo integrace. Doplňuje základní smlouvy, případně na základě mezivládních jednání (anglická zkratka IGC – Intergovernmental Conference) rozhoduje o změnách ve struktuře Evropské unie. Evropskou radu tvoří hlavy států, případně předsedové vlád členských států spolu s předsedou Evropské rady a předsedou Komise. Setkání se účastní také vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. Zasedání, které svolává předseda, je dvakrát za půl roku. Svolat lze také mimořádné zasedání. Obvykle všechna zasedání probíhají v Bruselu. Předsedou Evropské rady je od 1. prosince 2009 Belgičan Herman Van Rompuy. Předseda zajišťuje vnější zastupování Unie v záležitostech týkajících se společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Tato funkce bývá také někdy laicky označována jako prezident Evropské unie. Na základě článku 15 Smlouvy o Evropské unii je předseda volen kvalifikovanou většinou na dva a půl roku. Zvolen může být dvakrát po sobě. Stejným způsobem může být i odvolán (v případě překážky nebo závažného pochybení).

²⁷ Evropské zákonodárství (online) dostupné z:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:112:FULL:CS:PDF>

²⁸ dokument ze zasedání Evropského parlamentu – A7-0389/2011

²⁹ Evropská rada (online) dostupné z: www.european-council.europa.eu

Rada svým rozhodnutím ze dne 5. prosince 2011 přijala návrh o přijetí Chorvatska do Evropské unie. Jako podklady k tomu využila článek 49 Smlouvy o Evropské unii, souhlasné stanovisko Komise, souhlas Evropského parlamentu a v neposlední řadě fakt, že Chorvatsko podalo žádost o členství v Evropské unii.³⁰

2.5. Chorvatské orgány pro vyjednávání s Evropskou unií

Pro vyjednávání o přístupových rozhovorech s Evropskou unií bylo ustanoveno celkem šest orgánů. Složení, pravomoce a další záležitosti o „vyjednávacích orgánech“ byly založeny rozhodnutím Vlády Chorvatské republiky ("NN" 49/05) dne 7. dubna 2005. Orgány jsou následující:

A) Státní delegace Chorvatské republiky pro přístupové rozhovory k Evropské unii (*Državno izaslanstvo Republike Hrvatske za pregovore o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji*)

B) Koordinace pro přístupové rozhovory Chorvatské republiky k Evropské unii (*Koordinacija za pregovore o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji*)

C) Vyjednávací skupina pro vedení přístupových rozhovorů Chorvatské republiky k Evropské unii (*Pregovaračka skupina za vođenje pregovora o pristupanju*)

D) Pracovní skupiny pro přípravu jednání dle jednotlivých kapitol – *acquis communautaire* (*Radne skupine za pripremu pregovora po pojednim poglavljima pregovora – pravne stečevine Europske unije*)

E) Úřad hlavního vyjednávače (*Ured glavnog pregovorača*)

F) Sekretariát vyjednávacího týmu (*Tajništvo Pregovaračke skupine*)³¹

Ad A) Státní delegace Chorvatské republiky pro přístupové rozhovory k Evropské unii

Státní delegace vede politická jednání s členskými státy a institucemi Evropské unie. Je odpovědná za zdárný průběh jednání ve všech vyjednávacích kapitolách tak, aby byly v souladu s právem Evropské unie. Tato delegace je odpovědná vládě. Jedná na základě směrnice pro přístupové rozhovory, která byla

³⁰Evropské zákonodárství (online) dostupné z:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:112:FULL:CS:PDF>

³¹Sabor (online) dostupné z: <http://www.sabor.hr/Default.aspx?art=14312>

vládou přijata a také na základě závěrů Koordinace pro přístupové rozhovory. Státní delegace je povinna předložit vládě zprávu o jednání po každém dvojstranném mezivládním setkání (mezi Chorvatskou republikou a mezi členským státem Evropské unie, na ministerské úrovni). Tuto zprávu si může vláda kdykoliv vyžádat i mimořádně. Členy státní delegace jsou: vedoucí – ministr zahraničních vztahů a evropské integrace, zástupce vedoucího a hlavní vyjednávač, zástupci hlavního vyjednávače, šéf Mise Chorvatské republiky při Evropské unii, tajemník vyjednávací skupiny.

Ad B) Koordinace pro přístupové rozhovory Chorvatské republiky k Evropské unii

O Koordinaci pojednává článek XIII výše zmíněného rozhodnutí vlády. Funguje na mezirezortním principu. Jejím úkolem je diskutovat o všech otázkách v souvislosti s vyjednáváním o přistoupení k EU. Přezkoumává návrhy předložených vyjednaných stanovisek, které jí byly předloženy Vyjednávací skupinou, před tím než jsou schváleny Národním odborem pro monitorování přístupových rozhovorů Chorvatské republiky k Evropské unii (*Nacionalni odbor za praćenje pregovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji*). Stejně tak zvažuje předložená vyjednaná stanoviska před tím, než jsou schválena vládou. Členy Koordinace jsou vedoucí Státní delegace (předseda), místopředsedové a všichni ministři vlády, hlavní vyjednávač. Koordinace má svého tajemníka, který je jmenován a odvoláván vládou. Tajemníkem Koordinace byla jmenována Mirna Vlašić Feketija.

Ad C) Vyjednávací skupina pro vedení přístupových rozhovorů Chorvatské republiky k Evropské unii

Vyjednávací skupina je v přístupových rozhovorech odpovědná za správnost odborné a technické stránky jednání s institucemi a členskými státy Evropské unie. Vyjednávací skupina přezkoumává a schvaluje předložené návrhy vyjednaných stanovisek a následně je předává Koordinaci pro přístupové rozhovory Chorvatské republiky k Evropské unii. Skupina je odpovědná vedoucímu Státní delegace a vládě. Oběma musí předložit zprávu o stavu vyjednávání po každém bilaterálním mezivládním setkání, případně předkládá zvláštní zprávy na speciální žádost vedoucího Státní delegace, respektive vlády. Členy jsou hlavní vyjednávač, zástupci hlavního vyjednávače, členové vyjednávací skupiny, šéf Mise Chorvatské republiky při Evropské unii a tajemník. Hlavní vyjednávač může dle potřeby požádat o začlenění externích odborníků. O opodstatněnosti takového jednání rozhoduje vláda.

Ad D) Pracovní skupiny pro přípravu jednání dle jednotlivých kapitol – *acquis communautaire*

Jsou rozděleny dle jednotlivých vyjednávacích kapitol (viz. Kapitola 4). Účastní se screeningu neboli hodnocení souladu právních předpisů Evropské unie s chorvatskou legislativou. Skupiny jsou podporovány státními orgány a také

příslušnými orgány na základě oblasti zájmu jednotlivých kapitol. Počty členů jednotlivých skupin a jejich vedoucí uvádím v příloze číslo 3.

Ad E) **Úřad hlavního vyjednávače**

Úřad zajišťuje odbornou, technickou a administrativní pomoc hlavnímu vyjednávači. Hlavní vyjednávač je jmenován i odvoláván vládou. Vyjednávač je při své práci povinen spolupracovat s vládou a také s Misí Chorvatska při Evropské unii. Je vedoucím vyjednávací skupiny pro vedení přístupových rozhovorů. V současné době je hlavním vyjednávačem Vladimír Drobnjak. Úřad, kromě hlavního vyjednávače, tvoří: vedoucí úřadu, zástupce vedoucího úřadu, právní poradce hlavního vyjednávače, analytický konzultant pro otázky Dohody o stabilizaci a přidružení. Pokud je třeba, mohou se začlenit další konzultanti a poradci. Hlavní vyjednávač má dva zástupce, které na návrh Státní delegace a za souhlasu hlavního vyjednávače, jmenuje a odvolává vláda. Zástupci jsou odpovědní za přímé vyjednávání ve všech předložených kapitolách v součinnosti s hlavním vyjednávačem nebo na jeho žádost. Mohou také plnit další úkoly zadané hlavním vyjednávačem.³²

³² Přístupové rozhovory (online) dostupné z:
<http://www.eu-pregovori.hr/default.asp?ru=396&sid=&akcija=&jezik=1>

3. Přístupové rozhovory

V přístupových rozhovorech se jedná o podmínkách přistoupení kandidátské země k Evropské unii. Souhlasné stanovisko obou vyjednávacích stran vede k uzavření Smlouvy o přistoupení (*Ugovor o pristupanju*). Za Evropskou unii vede jednání předseda Rady, kandidátský stát zastupují příslušné orgány odpovědné za vyjednávání – v případě Chorvatska je nejvýraznější osobností těchto jednání hlavní vyjednávač. Další národní instituce, které se účastní jednání, jsem uvedla v podkapitole 2.4.

Jednání probíhají formou bilaterálních konferencí, kterých se účastní představitelé členských států Evropské unie na jedné straně a představitelé kandidátského státu (Chorvatsko) na straně druhé. Účastní se také zástupci Evropské komise. V obvyklých případech členské státy zastupují ministři zahraničních věcí, kandidátskou zemi poté hlavní vyjednávač, v některých případech to může být i vedoucí mise při Evropské unii. Takováto zasedání se konají vždy jednou za předsednictví určité země, tedy dvakrát ročně. Na základě dohody může probíhat i další setkání pouze na poslanecké úrovni.

Aby kandidátská země úspěšně vstoupila do Evropské unie, musí splňovat některá kritéria a zejména přijmout všechna práva i povinnosti, které vyplývají z evropského práva (*acquis communautaire*). *Acquis communautaire* je myšleno:

- primární právní předpisy (Smlouvy)
- sekundární právní předpisy (nařízení - *uredbe*, směrnice - *direktive*, rozhodnutí - *odluke*, doporučení - *preporuke* a stanoviska – *mišljenja*)
- ostatní (usnesení – *rezolucije*, prohlášení – *izjave*, společná stanoviska – *zajednička stajališta*)³³

Celé vyjednávání je rozděleno do 35 kapitol, dle oboru. O těchto jednotlivých vyjednávacích částech pojednává další kapitola mé práce. Kandidátská země nemůže zasahovat do právního pořádku Evropské unie, vyjednává se pouze o podmínkách a způsobu přijetí potřebné právní úpravy tak, aby byla v souladu s požadavky obou stran. Některé zdroje uvádějí, že nejde ani tak o vyjednávání v pravém slova smyslu, jako spíše adaptaci kandidátské země právnímu, hospodářskému i společenskému systému Evropské unie. Kandidátská země by měla při přístupových rozhovorech ukázat, že je schopná přijmout všechny právní předpisy Evropské unie, neboť od tohoto se odvíjí i další spolupráce a plnění dalších kritérií, nutných pro členství.

³³Přístupové rozhovory (online) dostupné z:

<http://www.eu-pregovori.hr/Default.asp?ru=429&sid=&akcija=&jezik=1>

Do té doby než kandidátská země vstoupí do Unie, musí komplexně přijmout právo Evropské unie a zajistit jeho aplikaci na svém území. Pokud předpisy některé kapitoly nelze plně přijmout do doby vstupu, je možné požádat o přechodné období (*prijelazno razdoblje*). Přechodná období jsou časově omezena. Jde o jakýsi „čas navíc“, který Unie poskytuje již členskému státu na to, aby přijal všechna patřičná opatření. Tyto přechodná období nesmí zasahovat do volné hospodářské soutěže a stejně tak nesmějí mít vliv na vnitřní trh Unie. Ve zvláštních případech lze schválit i trvalou výjimku v konkrétní oblasti. Stručně by se dal průběh jednání popsat následovně:

- kandidátská země musí přijmout legislativu EU
- kandidátská země musí aplikovat právo EU a zároveň mu přizpůsobit svoje zákonodárství
- Evropská komise musí celý proces schválit a dohlížet na něj
- Evropská komise musí předložit společné stanovisko Evropské unie k jednotlivým vyjednávacím kapitolám jako odpověď na návrh kandidátské země
- Rada musí schválit všechna vyjednaná stanoviska³⁴

Jednání obou stran probíhají zejména o nevyřešených otázkách dané kapitoly. Jednotlivá témata jsou uzavřena, jakmile se strany dohodnou na společném stanovisku. Úspěšně uzavřené kapitoly se stávají součástí přístupové smlouvy. Celý text je předložen ke schválení Radě a Evropskému parlamentu a následně musí být ratifikován všemi členskými státy Evropské unie.

Chorvatsko oficiálně požádalo o vstup do Evropské unie 21. dubna 2003 v Aténách. Řecko v této době předsedalo Evropské unii. Rada krátce na to rozhodla o zahájení řízení dle článku 49 Smlouvy o Evropské unii. O rok později Evropská komise vydala k této žádosti kladné stanovisko a v říjnu 2005 začaly přístupové rozhovory. Formálně se jedná o první mezivládní konferenci na ministerské úrovni. Nevyjednává se přímo o konkrétních kapitolách, nýbrž se obě strany seznamují s obecnými stanovisky. Jak jsem již uvedla výše, přístupové rozhovory nejsou časově omezeny. Cílem je, aby obě strany (Chorvatsko a EU) našly takové stanovisko, kompromis, se kterým budou souhlasit všichni. Od schopnosti plnit kritéria a požadavky stanovené Evropskou unií se odvíjí i připravenost členského státu na vstup do Unie.

³⁴ Delegation EU v Chorvatsku (online) dostupné z:
<http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=hr&content=66>

Rozhovory jsou rozděleny do několika fází. První fází je tzv. screening neboli analýza souladu právního systému kandidátské země s právem Evropské unie. Chorvatsko touto fází procházelo od 20. října 2005 do 18. října 2006. Screening se provádí zvláště pro každou vyjednávací kapitolu. Může probíhat i paralelně. Cílem je zjistit případné nedostatky a možnost nápravy (přizpůsobení se), případně požádat o přechodné období. Celý průběh screeningu může trvat několik dnů, ale také několik týdnů – záleží na rozsahu konkrétní kapitoly. Všechny kapitoly by měly být projednány zhruba do jednoho roku, což Chorvatsko splnilo. Další průběh je následovný:

- Evropská komise objasní Chorvatsku *acquis*
- Vyjednávači za Chorvatsko přednesou své požadavky
- Komise předloží zprávu o screeningu členským státům a vydá doporučení pro zahájení jednání o jednotlivých kapitolách
- Členské státy v Radě rozhodnou o otevření kapitol

Rada přijímá společný postoj Evropské unie. Zohledňuje při tom u každé kapitoly vyjednávací návrhy jak EU, tak i kandidátského státu. Rada může:

- žádat dodatečné informace
- stanovit zvláštní podmínky vyjednávání
- stanovit minimální standardy (benchmarks) pro uzavření

Všechny kapitoly lze uzavřít i pouze dočasně. Ale to v pouze v případech, kdy kandidátská země prokázala vysoký stupeň připravenosti na vstup, všechna minimální kritéria jsou splněna a případná přechodná opatření byla schválena. Nicméně ještě před přistoupením je nutné uzavřít kapitolu konečně.³⁵

Pokud jsou všechna jednání úspěšná, kapitoly se dočasně uzavřou a následně je Rada potvrdí. Výsledky jednání jsou zahrnuty ve Smlouvě o přistoupení. Ještě před konečným podpisem Smlouvy musí zveřejnit své kladné stanovisko Evropská komise, Evropský parlament uděluje souhlas a poté Rada musí jednomyslně rozhodnout o přijetí nového státu. Po podpisu Evropské unie a nyní již přistupujícího státu následuje ratifikace – tento proces se řídí v souladu s ústavními normami každé jednotlivé členské země. Jakmile je ratifikační proces dokončen, Smlouva vstoupí v platnost v konkrétní datum. Tento datum je zároveň dnem vstupu přistupující země do EU.

³⁵Delegace EU v Chorvatsku (online) dostupné z:
<http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=hr&content=66>

V únoru 2012 bylo úspěšně uzavřeno 17 kapitol. V této době také byly na mezivládní konferenci otevřeny dvě kontroverzní kapitoly – Rybářství a Prostředí. Obě tyto kapitoly blokovalo Slovinsko, kvůli sporům o hranici s Chorvatskem (o této problematice se detailněji zmiňuji v páté kapitole své práce). Kapitola Rybářství byla nejdéle blokovanou kapitolou. Prakticky od 13. října 2006, kdy Slovinsko odmítlo přijmout zprávu Evropské komise o screeningu. Chorvatsko v obou těchto kapitolách plánovalo vyjednat čtená přechodná období a úpravy. O výsledku jednání blíže pojednává podkapitola 4.13., respektive 4.27.³⁶

Asi nejdiskutovanější kapitolou byla kapitola 23 – Soudnictví a lidská práva, často označovaná jako klíčová. V této oblasti shledala Evropská unie velké nedostatky. Chorvatsko si po otevření této kapitoly dalo několik cílů: snížení neřešených případů, řešení válečných zločinů, boj proti korupci, preventivní opatření proti korupci, práva národních menšin, návrat uprchlíků, posílení práv ombudsmana, personální změny v soudnictví.³⁷ O každém z těchto cílů blíže pojednávám v podkapitole 4.23. První jednání v této kapitole byla celkem úspěšná. I přesto, že místní tisk v této době označoval kapitolu 23 za „noční můru“ tehdejšího ministra spravedlnosti Dražena Bošnjakoviće, premiérka Jadranka Kosor byla s průběžně představovanými výsledky spokojená. V květnu 2011 přinesl místní tisk zprávu o velmi dobrých výsledcích v oblasti reformy soudnictví a boji proti korupci. Evropská komise vyslala do Chorvatska dva odborníky, kteří navštívili několik institucí, aby podali zprávu Komisi (tzv. peer mise). Tato zpráva dopadla příznivě, i když počítala s monitoringem trvajícím minimálně do dne vstupu, pravděpodobně i déle.³⁸

I přes velmi dobré počáteční výsledky se nečekaně vyskytly problémy na chorvatské vnitropolitické scéně. Ještě ten samý měsíc, v květnu 2011, premiérka Kosor na svém setkání s velvyslanci členských zemí EU v Chorvatsku představila zprávu vlády o kapitole 23. Problémem se ukázal fakt, že Sabor ani veřejnost dosud s tímto dokumentem seznámeni nebyli. Tehdejší předseda chorvatské strany SDP (*Socijaldemokratska partija Hrvatske*) a současný premiér Zoran Milanović velmi ostře premiérku kritizoval. Jednání vlády – zveřejnění dokumentu před velvyslanci dříve než je poslán do Bruselu – označil za „nenormální“. Tehdejší předseda Saboru Luka Bebić se premiérky zastal a uvedl, že velvyslanci jsou vlastně zástupci vlád členských zemí a budou jim závěry chorvatské strany tlumočit. To, že Sabor i veřejnost budou informováni o několik dní později, jako problematické neviděl.

³⁶ Večernji (online) dostupné z: <http://www.vecernji.hr/vijesti/potvrdeno-12-travnja-otvara-se-poglavlje-pravosude-temeljna-prava-clanak-98925>

³⁷ Večernji (online) dostupné z: <http://www.vecernji.hr/vijesti/poglavlje-23-devet-problema-koje-hrvatska-mora-rijesiti-35-dana-clanak-261254>

³⁸ Večernji (online) dostupné z: <http://www.vecernji.hr/vijesti/kontrolori-ek-hrvatska-sve-bolja-poglavlju-23-clanak-285003>

Zástupce Goran Richebergh z HNS (*Hrvatska narodna stranka*) hodnotil chování vlády jako nepřekvapující, protože od začátku jednání dle jeho názoru nebyla komunikace se Saborem dostačující. V podobném duchu se vyjadřovali i další zástupci v Saboru. Na přímou otázku zda vědí, jaký je obsah dokumentu, který vláda posílá do Bruselu, se všichni vyjadřovali v negativním duchu. O stanoviscích vlády dokonce nevěděli ani její hlavní koaliční partneři. Asi nejkontroverzněji se k této roztržce vyjádřil zástupce Stipe Gabrić Jambo z HSS (*Hrvatska seljačka stranka*): „Sabor slouží pouze k tomu, aby se zde zvedaly ruce a jednalo o tom, co už rozhodla většina. Důležitější se jeví názor cizích velvyslanců než Saboru nebo chorvatského národa. V této chvíli ani větštině neví, co je v dokumentu, který vláda posílá do Bruselu“.³⁹ Úspěšnému uzavření kapitoly 23 bránily také časté námitky Srbska. Ať už se jednalo o petici Koalice pro uprchlíky proti uzavření kapitoly o lidských právech, kterou podepsalo téměř 70 tisíc lidí⁴⁰ nebo nařčení od srbských uprchlíků, kteří předali své stanovisko srbskému prezidentovi Borisu Tadićovi, ve kterém deklarovali, že Chorvatsko neplní své závazky.⁴¹

Všechna potřebná vyjednávání byla s Chorvatskem uzavřena 30. června 2011 a v prosinci téhož roku byla podepsána Smlouva o přistoupení. Referendum se uskutečnilo 22. ledna 2012 s výsledkem 66,27 % hlasů PRO vstoupení do Evropské unie. Následoval proces ratifikace v jednotlivých členských státech EU. Vstup Chorvatska je naplánován na červenec 2013. Názory některých obyvatel Chorvatska na vstup do EU uvádím v příloze číslo 4. V žádném případě nejde o reprezentativní vzorek, pouze jsem chtěla přiblížit názor „obyčejné“ populace.

³⁹ Večernji (online) dostupné z: <http://www.vecernji.hr/vijesti/svada-oko-izvjesca-poglavlju-23-milanovic-napao-premijerku-kosor-clanak-287218>

⁴⁰ Večernji (online) dostupné z: <http://www.vecernji.hr/vijesti/peticiju-odgodu-zatvaranja-poglavlja-23-potpisalo-70-000-ljudi-clanak-298369>

⁴¹ Večernji (online) dostupné z: <http://www.vecernji.hr/vijesti/izbjegli-srbi-tvrde-da-hrvatska-ne-ispunjava-uvjete-poglavlja-23-clanak-289370>

4. Hlavní vyjednávací kapitoly

V příloze číslo 5 uvádím, vždy u jednotlivých kapitol, jaké stanovisko zastávala Evropská komise v době otevření kapitoly, jaký je stav nyní, datum počátku a konce screeningu, datum otevření a uzavření kapitoly. Vzhledem k velkému rozsahu jednotlivých kapitol, jsem se pokusila u každé jednotlivé vyjednávací kapitoly zmínit nejzávažnější změny a hlavní zákony. Pro větší přehlednost je každá podkapitola řazena následujícím systémem: původní stav právního řádu, provedené změny (přízpůsobení vnitrostátních pravidel *acquis*), výjimky (pokud byly vyjednány).

4.1. Volný pohyb zboží

Tato kapitola byla formálně otevřena v roce 2008. Jde o jeden z hlavních rysů fungování volného jednotného trhu Evropské unie. Chorvatsko se stane součástí vnitřního trhu a budou pro něj platit stejná pravidla jako pro ostatní členské státy. Jde zejména o odstranění překážek obchodu, rovné zacházení s výrobky, zajištění dostatečné ochrany spotřebitele. Certifikáty vydané v Chorvatsku (o kvalitě výrobků) budou platné ve všech ostatních členských státech. Velký význam mají tyto certifikáty proto, že se zabrání dvojímu testování výrobků před tím, než přijdou na trh (před vstupem byl výrobek na nezávadnost testován v Chorvatsku a poté ještě jednou v daném státě). V této kapitole nebylo větších překážek. Evropská komise vyžadovala kontrolu technických a dalších norem a jejich případné sladění s evropským standardem.

Upraveno bylo uvádění výrobků na trh a také technické požadavky na výrobky. Konkrétně šlo o zákony o standardizaci (NN 163/03), akreditaci (NN158/03, 75/09), o technických požadavcích na výrobky (NN 79/07). Dozor nad trhem dle těchto zákonů vykonává státní inspektorát (*Državni inspektorat*). Jako zajímavost bych ráda uvedla, že v této kapitole Chorvatsko také muselo sladit předpisy pro zařízení nízkého napětí, hračky, stroje, plynová zařízení, lanovky pro převoz lidí.⁴²

Pro léky platí přechodné období 4 let ode dne přistoupení Chorvatska do EU. Ostatní výrobky mají volný přístup na společný trh.

⁴² Ministerstvo zahraničních a evropských věcí (online) dostupné z: <http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/5/p1.pdf>

4.2. Volný pohyb pracovníků

Volný pohyb pracovníků znamená hlavně právo občanů na zaměstnání či pobyt v jiném členském státě. Na pracovníky přichází z jiného členského státu se pohlíží jako na plnoprávné občany. S tím je spojena i oblast sociálních dávek. Zaměstnanec, stejně jako jeho rodina, má nárok na zdravotní pojištění, důchodové pojištění, dávky v případě nezaměstnatnosti a další. Cílem bylo sladit právní úpravu země s článkem 45 SFEU (Volný pohyb osob, služeb a kapitálu). Důraz byl kladen zejména na zajištění stejných podmínek pro Chorvaty odcházející do států Evropské unie a na občany členských států přicházejících pracovat do Chorvatska. Chorvatsko také nově zmírnilo své požadavky na vydávání víz pro občany třetích zemí (v rámci spojování rodin). Komise požadovala odstranění pracovních povolení pro cizí státní příslušníky, což vyžadovalo změnu Zákona o cizincích.

Sabor přijal v roce 2007 (novelizován 2009) nový zákon o cizincích (NN79/07, respektive NN36/09), který byl vytvořen v souladu s požadavky Evropské komise. V tomto zákoně mimo jiné Chorvatsko deklaruje, že občané ostatních členských států Evropské unie, kteří žijí a pracují v Chorvatsku nemusí mít zvláštní (chorvatské) zdravotní pojištění, ale stačí jednotný evropský průkaz. Další změny byly přijaty v roce 2008 v zákoně o správních poplatcích (NN 60/08), kde Chorvatsko umožňuje bezplatné vydávání víz pro členy rodiny občana EU, který pobývá v Chorvatsku. V této kapitole se Chorvatsko zavázalo sladit svůj systém sociálního pojištění (v zákoně NN 71/07 dána možnost dobrovolného důchodového připojištění), vzdělávat pracovníky EURES (Evropský portál pro zaměstnávání) a postupně uzavírá bilaterální dohody s jednotlivými členskými státy o používání Evropského průkazu zdravotního pojištění (s Českou republikou uzavřeno v roce 2005).⁴³

4.3. Volný pohyb služeb

Na základě této kapitoly získá Chorvatsko, přesněji řečeno právnické i fyzické osoby, přístup do všech členských států a možnost poskytování svých služeb. Velkou otázkou této kapitoly bylo vzájemné uznávání kvalifikací. Odborné kvalifikace získané v Chorvatsku budou uznány bez dalších administrativních překážek po celé Evropské unii. Na kvalifikace získané do 8. října 1991, tedy v právním režimu bývalé Jugoslávie, bude nahlíženo stejně jako na ty získané v Chorvatsku. Výjimku tvoří pouze porodní asistentky.

Na základě směrnice 2005/36/EZ byl předložen zákon o regulaci profesí a příznávání zahraničních odborných kvalifikací. Tento zákon umožňuje uznat

⁴³Ministerstvo zahraničních a evropských věcí (online) dostupné z:
<http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/5/p2.pdf>

kvalifikaci občana členského státu Evropské unie přicházejícího do Chorvatska, zároveň stanovuje vzdělávací programy pro sedm povolání, které jsou zahrnuty v systému uznávání odborných kvalifikací. To vše samozřejmě na základě koordinace minimálních požadavků na odbornou přípravu. Těmito povoláními jsou: lékař, zubař, všeobecné zdravotní sestry, veterináři, magistři farmacie, architekti, porodní asistentky. Pro poslední jmenované, porodní asistentky, nebyla v Chorvatsku právní úprava do října 2008. Z tohoto důvodu byl přijat zákon o porodnictví (NN 120/08) v souladu se vzděláváním požadovaným již výše zmíněnou směrnicí.

Nejzásadnější zákony, které musely být v této kapitole novelizovány jsou zákon o společnostech (NN 111/93, 34/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08), zákon o cizincích (NN 79/07, 36/09), zákon o řemeslu (NN 77/93, 90/96, 102/98, 64/01, 71/01), zákon o institucích (NN 76/93, 29/97, 47/99, 35/08) a zákon o družstvech (NN 36/95, 67/01, 12/02).⁴⁴ Samo Chorvatsko se zavázalo liberalizovat poštovní trh do konce roku 2012.

4.4. Volný pohyb kapitálu

Kapitola otevřená v roce 2008 se vztahuje zejména na předpisy v oblasti investic, půjček, vkladů a převodu majetku. Od 1. ledna 2011 Chorvatsko plně liberalizovalo všechny transakce. To zahrnuje například otevření účtu v zahraničí, schválení půjčky nerezidentovi, pohyb hotovosti do i ze země bez omezení. Již nyní, před vstupem do Unie, jsou finanční instituce v zemi povinné informovat o úrokových sazbách, použitých směnných kurzech, nákladech na služby, podmínkách plateb apod. To vše zdarma. V současnosti si všichni občané mohou již dva roky kupovat nemovitosti za stejných podmínek jako občané Chorvatska. Výjimku tvoří zemědělské pozemky, které si občané EU mohou koupit až 7 let po vstupu Chorvatska do EU, v případě potřeby lze tuto lhůtu o 3 roky prodloužit.⁴⁵

4.5. Veřejné zakázky

Chorvatské podniky se mohou bez omezení účastnit výběrových řízení v zadávání veřejných zakázek v členských státech EU od února 2005. V této kapitole se největším problémem ukázala velká míra korupce. Příznivě byl hodnocen fakt, že v zákoně o veřejných zakázkách se již od roku 2002 objevovala „nediskriminace“, neboli vypsání výběrových řízení se mohou zúčastnit jakékoliv subjekty bez ohledu na sídlo nebo jiné národní ukazatele.

Byl novelizován zákon o veřejných zakázkách a průběžně dochází k jeho dalším novelám. V roce 2009 vstoupil v platnost zákon o koncesích (NN 125/08),

⁴⁴Ministerstvo zahraničních a evropských věcí (online) dostupné z: <http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/5/p3.pdf>

⁴⁵Ministerstvo zahraničních a evropských věcí (online) dostupné z: <http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/5/p4.pdf>

který zesiluje funkčnost a transparentnost soustavy koncesí zejména tím, že definuje hlavní strukturu Ministerstva financí, které je odpovědné za koncese. Zároveň tento zákon prohlubuje definice pojmů „veřejné práce“ a „veřejné služby“. O rok dříve pak vstoupil v platnost zákon o soukromo-veřejném partnerství (NN 129/09). Celou tuto problematiku bych přirovnala k našemu institutu veřejných smluv, který nalézáme ve správním právu.⁴⁶ I když byla tato kapitola úspěšně uzavřena v dubnu 2010, výše zmíněné problémy stále přetrvávají a prakticky pořád dochází k novelizacím a opatřením, které mají za cíl snížit míru korupce. Dle mého názoru je toto téma vhodné na další práci, proto se jím zde zabývám pouze okrajově.

4.6. Právo obchodních společností

V této kapitole se Komise zaměřila a ve screeningu vysvětlovala odlišnosti v pojmenování obchodních společností v Chorvatsku. Požadováno bylo zpřístupnění všech informací o organizačních strukturách jednotlivých společností.

V souvislosti se vstupem do Evropské unie se objeví i dva nové typy obchodních společností a to: evropská akciová společnost a evropské hospodářsko-zájmové sdružení. Zřízení evropské společnosti umožňuje přeshraniční fúze, přesun sídla společnosti z jednoho členského státu do druhého bez nutnosti likvidace v jednom státě a opětovné registrace ve státě druhém. Zákon o obchodních společnostech (NN 107/07) vstoupil v platnost v roce 2008. Nejzásadnější jeho novelizace jsou: akcie vydané v chorvatských akciových společnostech nemohou být vydány na majitele, akcionáři mohou vybírat mezi monistickou nebo dualistickou administrativní úpravou akciové společnosti, očekává se zřízení komplexní právní úpravy pro přeshraniční fúze společností, řešení některých otázek spojených s rezervním kapitálem, zahraničním subjektům je umožněno vykonání jednorázových a časově omezených služeb bez nutnosti založení pobočky, předepsány jsou nová pravidla pro sestavení a zveřejnění ročních zpráv o stavu společnosti. Na základě novelizace zákona o soudním registru (NN 40/07) je možné vést důležité dokumenty společnosti v elektronické podobě a komunikovat se soudy a notáři rovněž elektronicky.⁴⁷

4.7. Právo intelektuálního vlastnictví

Příznivě hodnocena byla účast Chorvatska v ochraně literárních a uměleckých děl (Bernská konvence) a ochrana umělců (Římská konvence).

⁴⁶Ministerstvo zahraničních a evropských věcí (online) dostupné z: <http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/5/p5.pdf>

⁴⁷Ministerstvo zahraničních a evropských věcí (online) dostupné z: <http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/5/p6.pdf>

Evropská patentová úmluva vstoupila v platnost v Chorvatsku 1. ledna 2008. Zákonem o ochranné známce a zákonem o průmyslovém vlastnictví (NN 173/03 a 76/07) jsou chráněny znaky Evropské unie. Tyto normy vstoupí v platnost v den vstupu Chorvatska do EU. Novelizován byl zákon o autorském právu (NN 163/03) a také kompletně zákony o průmyslovém vlastnictví, tedy zákon o ochranné známce, zákon o průmyslovém designu, zákon o patentu (NN 76/07). Součástí této kapitoly je i závazek posilování administrativních sil. Jde o zaměstnávání nových pracovníků, jejich vzdělávání a vytvoření potřebné infrastruktury (napojení Státního ústavu pro intelektuální vlastnictví na Evropské patentové organizace a s tím i spojené IT systémy celní kontroly apod.)⁴⁸.

4.8. Soutěž

V této kapitole bylo konstatováno, že již v době začátku screeningu byla velká část této oblasti v souladu s právem Evropské unie. Evropská unie vytyčila několik zásadních úkolů: Chorvatsko by mělo i nadále provádět nové předpisy v oblasti hospodářské soutěže, musí přijmout národní program pro odvětví oceli a pro jednotlivé obchodní plány přijaté Komisí v souladu s požadavky na výrobky z oceli uvedenými ve Smlouvě o stabilizaci. Velký prostor dostaly loděnice – Chorvatsko je povinno zajistit soulad právních předpisů EU o státní podpoře pro výstavbu lodí se zvláštní důrazem na: pro každou loděnici v problémech musí být schválen restrukturalizační plán v souladu s právními předpisy a musí být přijat Agenturou pro ochranu hospodářské soutěže. Do té doby nesmí loděnice pokračovat ve výstavbě. Pokud nebude moci loděnice předložit přijatelný restrukturalizační plán, musí být vypracován tzv. konkurzní (likvidační) plán v souladu s vnitrostátními předpisy, který je následně přijat Agenturou pro ochranu hospodářské soutěže. Těmto loděnicím nebude dovoleno přijímat nové zakázky, přijímat mohou pouze státní podporu v omezené výši pro dokončení nezbytných zakázek. Chorvatsko na základě těchto požadavků vydalo zákon o státních podporách (NN 140/05, 49/11) nebo nařízení o státních podporách (NN 50/06).⁴⁹

4.9. Finanční služby

V souladu se směrnicí 2006/48/EZ a 2006/49/EZ je do chorvatského právního systému začleněn nový kapitálový rámec. Nově je zřízena dozorní instituce pro elektronické transakce (peníze, likvidace, reorganizace úvěrových institucí) a také doplňující dozor nad finančními konglomeráty. Chorvatské zákonodárství je sladěno

⁴⁸ Ministerstvo zahraničních a evropských věcí (online) dostupné z: <http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/5/p7.pdf>

⁴⁹ Ministerstvo zahraničních a evropských věcí (online) dostupné z: <http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/5/p8.pdf>

se směrnicí také v oblasti zajištění vkladů. Došlo k přizpůsobení právní úpravy v oblasti dozoru nad pojišťovny nabízejícími komerční pojištění. Založena byla Chorvatská agentura pro dozor nad finančními službami (*Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga – HANFA*), která zastřešuje Úřad pro dohled nad pojišťovny, Komisi pro cenné papíry Chorvatské republiky a Agenturu pro dohled nad důchodovými fondy a pojištěním.⁵⁰

4.10. Informační společnosti a média

Obsahem této kapitoly je hospodářská soutěž v oblasti elektronických a audiovizuálních médií. Důraz je kladen na ochranu spotřebitele a také nezletilých osob. Cílem je zpřístupnit nové technologie, služby a internet širokému spektru lidí. V souladu s předpisy Evropské unie budou moci chorvatští občané nově přejít k jinému mobilnímu operátorovi při zachování stávajícího telefonního čísla. Tato služba by měla být poskytována bezplatně. Přistoupení k EU také sníží ceny roamingových hovorů a bude zavedeno telefonní číslo 112 pro tísňová volání.

Dochází ke změnám v zákoně o elektronické komunikaci (NN 73/08), který je nyní plně v souladu se směrnicemi EU (Směrnice o přístupu, univerzálních službách, soukromí, hospodářské soutěži a další). Na základě tohoto zákona se Chorvatská agentura pro telekomunikaci a Rada pro poštovní služby spojují v jednu instituci – Chorvatská agentura pro poštu a elektronické komunikace. Zákonem o elektronickém obchodu (NN 67/08) implementovalo Chorvatsko do svého právního řádu směrnicí 2000/31/EZ o některých právních aspektech služeb informačních společností a zvláště elektronickém obchodu na vnitrostátním trhu. Tento zákon vstoupí v platnost dnem vstupu do EU. Novelizován byl také zákon o elektronickém podpisu (NN 80/08) v souladu se směrnicí 1999/93/EZ.⁵¹

4.11. Zemědělství a rozvoj venkova

Kapitola zemědělství měla ožehavé téma v podobě financování. Na většině jednání bylo na programu zajistit přísun financí z evropských fondů, aby došlo ke zlepšení situace chorvatských zemědělců. Chorvatsko zachová i po svém vstupu do Unie výši výdajů ze státního rozpočtu do této oblasti mezi 300 a 400 miliony eur ročně. Do budoucna by se měl podíl státního financování snižovat a naopak se zvyšovat výše příjmů z evropských zemědělských fondů. Dále vstupem Chorvatsko získá zhruba 10 milionů eur ročně na financování oblasti vinařství a 9,6 milionů eur v desetiletém období pro odminování pozemků, které budou opětovně využity k zemědělství. Během 12 měsíců od vstupu do Unie může Chorvatsko požádat o

⁵⁰ Ministerstvo zahraničních a evropských věcí (online) dostupné z: <http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/5/p9.pdf>

⁵¹ Ministerstvo zahraničních a evropských věcí (online) dostupné z: <http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/5/p10.pdf>

registraci zemědělských a potravinářských výrobků. Tyto výrobky budou chráněné jak na národní tak evropské úrovni. Jedná se o označení původu, zeměpisné označení nebo tradiční výrobek. V současné době jsou registrovány (a mohou tak být uvedeny na společný evropský trh) pekmez (tradiční marmeláda), z tradičních značek vína Opolo a Plavac, Samoborski bermet (druh červeného vína), z regionálních výrobků následující alkoholické nápoje: Hrvatska loza, Hrvatska travarica, Pelinkovac, Hrvatska stara šljivovica, Slavonska šljivovica a Zadarski maraschino. Vstupem do EU je Chorvatsko povinno plnit ekologické podmínky výroby dle předpisů Evropské unie. Pro splnění těchto podmínek bylo vyjednáno přechodné období do roku 2018. Následující tři roky po vstupu má Chorvatsko právo finančně podporovat následující subjekty, i přesto, že nejsou součástí společné politiky EU. Jedná se o cukrovou řepu, extra panenský a panenský olivový olej, tabák, dojnice, chovné prasnice. Na některé další oblasti může být využita státní rezerva. Jde například o produkci mléka, výkrm skotu, ovcí apod.⁵²

4.12. Nezávadnost potravin, veterinární politika

Veškerá výroba produktů souvisejících se sýry a smetanou podléhá evropským standardům. Zpřísňuje se systém identifikace chovaných zvířat tak, aby nedocházelo k černým chovům. Do 12 měsíců od vstupu musí Chorvatsko umístit slepice – nosnice do klecí požadovaných rozměrů. Dalším požadavkem bylo sjednocení definic (krmivo, léky – co přesně, do které kategorie spadá). V případě institucí odpovědných za kontrolu potravin – Chorvatský veterinářský institut a Chorvatský institut pro veřejné zdraví – Komise požadovala zlepšení spolupráce mezi laboratoři, vylepšení výzkumu, zlepšení technického zázemí laboratoří.

Přijata byla pravidla, která mají zajišťovat dozor na živočišnými produkty, například pravidla o veterinárních prohlídkách zvířat, požadavky na zdraví zvířat. Chorvatsko implementovalo zákonem NN 142/08 nařízení Komise 2003/803/EZ o cestovních pasech pro psy, kočky a fretky.⁵³ Zvláštnímu režimu budou podléhat tranzitní zásilky přes tzv. Neumský koridor (hraniční přechody Neum I. a Neum II.). Jedná se o území Bosny a Hercegoviny, které rozděluje Chorvatsko. Pro zboží přepravované touto cestou je třeba schválit zvláštní akt Rady. Odlišné proclení zboží se bude používat na zboží, které má status Společenství, nepřesahuje hodnotu 10 000 eur, je přiložena obchodní dokumentace, je oficiálně označeno celními orgány při výstupu. Po dvou letech od vstoupení Chorvatska do EU dojde k přezkoumání

⁵²Ministerstvo zahraničních a evropských věcí (online) dostupné z: <http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/120112-sazeti.pdf> - kapitola 11

⁵³Ministerstvo zahraničních a evropských věcí (online) dostupné z: <http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/5/p12.pdf>

postupů. Na základě návrhu Komise Rada režim změni nebo ukončí.⁵⁴ Pro zásilky přepravované koridorem je nutné používat pouze uzavřená vozidla, zásilky musejí být zaplombovány a označeny sériovým číslem, tato čísla se uvádějí do rejstříku, kde je rovněž uveden datum a čas, kdy vozidlo opustilo a opět vstoupilo na území Chorvatska.

Odchylné podmínky byly vyjednány pro nosnice, jejichž klece nemusejí být v souladu s požadavky EU přesně v den vstupu. Vejce z těchto klecí smějí být uváděna pouze na chorvatský vnitrostátní trh a musí být označena (stejně jako jejich obaly) zvláštním označením ke kontrole.

4.13. Rybářství

Na základě screeningu určila Evropská unie Chorvatsku tyto body: Chorvatsko musí v prvé řadě přijmout zákon o tržních opatřeních a státní podpoře, který bude v souladu s právem Evropské unie. Je třeba vytvořit instituce pro provádění požadavků Evropského fondu pro rybářství. V neposlední řadě je nutné zajistit dostatečné administrativní kapacity pro zajištění budoucích povinností, zejména dozoru, včetně sestavení satelitní soustavy kontroly plavidel.

Sabor přijal na základě těchto požadavků zákon o strukturální podpoře a úpravě rybářského trhu (NN 153/09). Přechnodné období bylo vyjednáno pro lov při dně pomocí vlečné sítě (*koće*). Dle předpisů EU lze tento typ lovu používat ve vzdálenosti více jak tři námořní míle od břehu. Chorvatsko může lovit již ve vzdálenosti 1,5 námořní míle. Tyto podmínky platí pro hloubku větší 50 metrů. Pro menší hloubku platí vzdálenost 1,5 námořní míle, respektive 1 míle pro Chorvatsko. Chorvatské ostrovy Mljet, Vis, Dugi otok a Lastovo získali větší finanční podporu. Evropský fond rybářství se podílí 85%, namísto obvyklými 75%.⁵⁵

4.14. Dopravní politika

V souladu s evropským právem byla zákonem předepsána povinnost pro všechny nová vozidla větší 3,5 tuny, které se registrují v Chorvatsku po 1. lednu 2009, mít vestavěný digitální tachograf (zařízení nahrávající jízdu a sledující odpočinek řidičů). Vstupem do EU začíná platit také zvýšená ochranná cestujících v letecké dopravě (odškodnění v případě dlouhých zpoždění letu). V souvislosti se vstupem je zmiňována také liberalizace vnitrostátního trhu dopravy – můžou přistupovat i subjekty z jiných členských států. Chorvatsku je v tomto případě dána výjimka. Liberalizace trhu je povolena až od roku 2015, respektive 2017 v případě

⁵⁴Evropské zákonodárství (online) dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0001:FIN:CS:HTML>

⁵⁵Ministerstvo zahraničních a evropských věcí (online) dostupné z: <http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/5/p13.pdf>

námořní dopravy. Dva roky od vstupu nesmí chorvatští dopravci poskytovat vnitrostátní dopravu v jiných členských státech EU, to platí z principu vzájemnosti i v opačném případě. Tedy dopravci z ostatních členských států EU nesmí poskytovat vnitrostátní dopravu v Chorvatsku.⁵⁶

4.15. Energetika

Chorvatsko zavedlo zákonnou minimální zásobu nafty a naftových derivátů. Byla založena Chorvatská agentura pro povinné rezervy nafty (bližší zákon NN 3/08). Na základě požadavků směrnice 94/22/EZ byl schválen nový zákon o hornictví (NN 65/09). Implementovány byly směrnice o společných pravidlech vnitřního trhu elektrické energie a přírodního plynu a směrnice o podmínkách přístupu k síti příhraniční výměny elektrické energie.⁵⁷

4.16. Daně

V této kapitole nebylo větších problémů či nesrovnalostí. Novelizován byl zákon o dani z přidané hodnoty (NN 87/09). V současné době činí DPH (*PDV*) v Chorvatsku 25, 10 a 0%. Nulová sazba daně z přidané hodnoty (na chléb, mléko, knihy, léky a vědecké časopisy, vstupenky do kina) není v souladu s právem EU. Nejpozději v den vstupu musí být zavedena alespoň snížená daň na výše uvedené. Až do konce roku 2014 může Chorvatsko nadále osvobozovat od DPH stavební pozemky. Od DPH je také osvobozena mezinárodní doprava. Dosáhnout stejného zdanění tabákových výrobků je nutné do roku 2017. Dnem vstupu také končí osvobození od placení DPH při koupi nového automobilu uvedené v zákoně o právech pro chorvatské válečné veterány z občanské války a jejich rodiny. Zaveden byl elektronický systém výměny informací o DPH (VIIES) mezi členskými státy a Chorvatskem, který začne fungovat v den vstupu do Unie. Novelizací prošel také zákon o daních z příjmů (NN 146/08).⁵⁸

4.17. Ekonomika a měnová politika

Chorvatsku byla vytýkána nedostatečná nezávislost centrální banky. Další požadavky zněly zejména na plnění všech ekonomických ukazatelů tak, aby země byla schopna v budoucnu přijmout euro.

⁵⁶ Ministerstvo zahraničních a evropských věcí (online) dostupné z:
<http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/5/p14.pdf>

⁵⁷ Ministerstvo zahraničních a evropských věcí (online) dostupné z:
<http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/5/p15.pdf>

⁵⁸ Ministerstvo zahraničních a evropských věcí (online) dostupné z:
<http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/5/p16.pdf>

Přijat byl nový zákon o Chorvatské národní bance (NN 75/08), který je plně v souladu s právem Evropské unie. Přinesl zejména nezávislost Chorvatské národní banky (v předešlém zákoně byla banka odpovědná Saboru). Po splnění patřičných podmínek plánuje Chorvatsko přijmout euro jako svoji měnu.⁵⁹

4.18. Statistika

V této kapitole Evropská unie požadovala (tak jako i u některých dalších oblastí) posílení správního aparátu, tak aby byly dostatečně zajištěny všechny mechanismy. Důraz se kladl také na dostatečné začlenění do evropské sítě.

Posíleny byly administrativní síly Státního úřadu pro statistiku (*DZS*). Cílem je postupná integrace všech krajských statistických úřadů do ústřední organizační struktury Úřadu pro statistiku. Zákonem o vnitřním uspořádání Státního úřadu pro statistiku (NN 108/06) byl zvýšen počet pracovníků na 461. Na základě nařízení Rady vede Chorvatsko různé statistiky – zemědělskou, rybářství, společností, komunikace, dopravy, zdraví, vzdělání a další.⁶⁰

4.19. Sociální politika a politika zaměstnanosti

Zákon o práci je v Chorvatsku hlavním zákonem, který upravuje pracovní vztahy. Subsidiárně působí pouze tam, kde jsou speciální zákony. Konkrétně jde o pracovněprávní vztahy v letecké, námořní a železniční dopravě, a vztahy státních zaměstnanců, příslušníků ozbrojených sil a policie. Novelou zákona o práci byly implementovány nařízení Rady o hromadném propouštění, rovných podmínkách v zaměstnávání pro muže a ženy, ochraně mladistvých v práci, zesílení ochrany pracujících těhotných žen, matek, které nedávno rodily nebo kojí v práci. Na základě nařízení Rady byly v roce 2008 přijaty nové zákony o zprostředkování zaměstnání a pravidlech při nezaměstnanosti (NN 80/08), zákon o příspěvcích (NN 84/08) a novelizovaný zákon o důchodovém pojištění (NN 35/08). Evropská unie také požadovala zlepšit podmínky bezpečnosti práce a snížit počet pracovních úrazů o 25% během 5 let. I z toho důvodu Chorvatský institut pro medicínu od roku 2009 rozšířil své pravomoci a nově kontroluje i pracovní podmínky. Název byl změněn na Chorvatský institut pro ochranu zdraví a bezpečnosti v zaměstnání.⁶¹

⁵⁹Ministerstvo zahraničních a evropských věci (online) dostupné z:
<http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/5/p17.pdf>

⁶⁰Ministerstvo zahraničních a evropských věci (online) dostupné z:
<http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/5/p18.pdf>

⁶¹Ministerstvo zahraničních a evropských věci (online) dostupné z:
<http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/5/p19.pdf>

4.20. Podnikání a průmysl

Vláda se v této kapitole soustředila hlavně na rozvoj drobného a středního podnikání. Jako klíčové cíle uvedla zesílení konkurenceschopnosti, rozvoj v regionech, zlepšení kvality podnikatelského prostředí, rozvoj „e-management“ (například založení podnikání elektronickou cestou). Za zákonů, které byly novelizovány, bych ráda zmínila zákon o podpoře rozvoje drobného podnikání (NN 63/2007), který by mimo jiné měl usnadnit čerpání financí z evropských fondů a zákon o řemeslu (NN 68/2007). Další záležitosti v této kapitole nejsou zaměřeny na soulad zákonů, ale spíše na představení jednotlivých vládních strategií pro rozvoj konkrétních odvětví a také spolupráci v rámci Unie.⁶²

4.21. Transevropské sítě

Chorvatsko nadále pracuje na rozvoji dopravních sítí, aby byla připojena jihovýchodní Evropa, jak je uvedeno ve Strategii dopravního rozvoje (NN 139/99). V současné době jsou čerpány finanční prostředky z Evropské unie na obnovu železnice Vinkovci – Tovarnik – státní hranice. Novelizován byl zákon o veřejných komunikacích, na základě směrnice 2004/52/EZ, který zajišťuje spolupráci při elektronické organizaci platby mýtného. Směrnice 2004/54/EZ implementuje minimální bezpečnostní požadavky pro tunely v transevropské dopravní síti.⁶³

4.22. Regionální politika

V této kapitole Chorvatsko očekává přísun finančních prostředků z Evropské unie do rozvoje regionů. Pro tyto potřeby byly sestaveny statistické regiony, které nekorespondují a nijak nemění teritoriální rozdělení regionů. Státní institut pro statistiku v roce 2007 rozdělil regiony následovně:

- 1) Severozápadní Chorvatsko
- 2) Střední a východní Chorvatsko (Panonie)
- 3) Jadranské Chorvatsko

V současné době využívá Chorvatsko dotace pro realizaci projektů, které zlepšují kvalitu vody (Karlovac, Slavonski Brod, Drniš a Knin), pro výstavbu nových center pro zpracování odpadu (Bikarac, Kaštijun, Marišćina). V roce 2005 vstoupil v platnost zákon o státních podporách (NN 140/05) spolu s regulací státních podpor (NN 50/06), kterým jsou ustanovena nová pravidla vycházející z článku č. 70 v Dohodě o stabilizaci a přidružení mezi Chorvatskem a EU. Pravidla byla

⁶²Ministerstvo zahraničních a evropských věcí (online) dostupné z:
<http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/5/p20.pdf>

⁶³Ministerstvo zahraničních a evropských věcí (online) dostupné z:
<http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/5/p21.pdf>

provedena nařízením vlády a bylo uznáno, že v této oblasti je chorvatská právní soustava přizpůsobena evropské.⁶⁴

4.23. Soudnictví a lidská práva

Evropská komise vytýkala Chorvatsku nedostatečnou nezávislost soudů, netransparentnost procesů a samozřejmě již několikrát zmiňovanou korupci. Požadovala následující:

- a) **zmenšení počtu procesů** – jedná se zejména o civilní proces. Dle prohlášení vlády z března 2011 se jedná o zhruba 3000 případů, které jsou řešeny již od roku 1995 a o asi 13000 procesů, které trvají méně než deset let.
- b) **řešení válečných zločinů** – vláda přinesla několik strategií, přesto v roce 2011 bylo zmiňováno asi 500 případů, které stále čekaly na soudní rozhodnutí.
- c) **boj proti korupci** – v této oblasti má Evropská komise asi nejskeptičtější pohled. Dobré světlo na opatření proti korupci nevrhají ani obvinění některých bývalých vysokých politických představitelů. Evropská komise chce nadále sledovat průběh protikorupčních opatření a po Chorvatsku požaduje podávání průběžných zpráv.
- d) **preventivní opatření proti korupci** – je velmi žádané přijmout následující tři zákony: zákon o financování politických stran, zákon o střetu zájmů a zákon o přístupu k informacím. V současné době probíhá o těchto zákonem politická diskuze.
- e) **práva národnostních menšin** – v této oblasti byly zaznamenány pokroky a nyní by se mělo zlepšovat zaměstnávání příslušníků národnostních menšin, zejména v oblasti veřejné správy, policie a soudnictví.
- f) **návrat uprchlíků** – v roce 2011 byl patrný pokrok, přesto je zde i nadále požadavek zlepšování této oblasti.
- g) **posílení práv ombudsmana** – tato oblast není výslovně uvedena v kapitole 23, přesto Evropská komise vznesla požadavek na posílení pozice ombudsmana. Jako nedostačující vidí zejména počet ombudsmanových spolupracovníků. Komise by ráda zvýšila počet na více než současných 30 lidí. Zároveň je žádán dohled ombudsmana nad policií směřující k depolitizaci policie.

⁶⁴Ministerstvo zahraničních a evropských věci (online) dostupné z:
<http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/4/22.pdf>

h) personální změny v soudnictví – Komise požaduje zvýšení transparentnosti kritérií pro jmenování soudců a dalších zaměstnanců soudů. Žádoucí je úplná změna formy jmenování. Pozornost by měla být věnována soustavě disciplinárních trestů pro soudce. Tyto požadavky se v podobné míře dotýkají také státních zástupců.⁶⁵

Chorvatsko pracuje na reformě soudnictví prakticky od roku 2005. V roce 2010 byly změněny části Ústavy popisující způsob jmenování soudců a státních zástupců. Dřívější způsob bylo jmenování na pět let a poté, pokud se soudce osvědčil, udělení časově neomezeného mandátu. To ohrožovalo soudcovskou nezávislost. Nyní je soudcům, kteří byli takto jmenováni, mandát automaticky po zkušebních pěti letech prodloužen na neomezený. Soudci a státní zástupci jmenovaní od 1. ledna 2013 mohou být vybráni pouze z řad absolventů Státní školy pro soudní úředníky. Zájemci o studium na této škole musejí projít soudním a psychologickým testem a absolvovat pohovor před Státní soudní radou, respektive Státní advokátní radou. Jedná se o dvouletý odborný program.

Zákonem o Státní soudní radě (NN 116/10) bylo stanoveno, že předsedu soudu jmenuje Státní soudní rada namísto dosavadního ministra spravedlnosti. Reformy soudnictví zmenšily počet nevyřešených případů o 50% za posledních šest let. Do konce roku 2012 měly být vyřešeny všechny spory starší 10 let, do konce roku 2013 pak všechny procesy starší pěti let. Byl schválen nový zákon o trestním řízení (NN 76/09) a novelizován zákon o občanském řízení (NN 84/08, 123/08), který urychluje postup při těchto řízeních. V roce 2011 byl schválen zákon o smíru (NN 18/11) jako alternativní způsob řešení sporů. Tímto zákonem byla implementována směrnice 2008/52/EZ o některých aspektech smíru v občanských a obchodních věcech. Do roku 2010 proběhla takzvaná racionalizace infrastruktury soudů, která zmenšila počet soudů o 40%.

Jak jsem již zmínila, velkým problémem je v Chorvatsku korupce. Zákon o trestním řízení, který přinesl pravomoci státnímu zastupitelství k vyhledávání kauz nazývaných „*uskočne*“. Úmyslně jsem zvolila chorvatský termín, protože toto slovo považuji za nepřeložitelné. Jedná se o kauzy, které vyšetřuje USKOK (*Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminala*) neboli Úřad pro potlačení korupce a organizovaného zločinu. Tento úřad je specializované státní zastupitelství. Působnost vykonává na celém území Chorvatska. Založen byl v roce 2001 zákonem o Úřadu pro potlačení korupce a organizovaného zločinu. Ve stejném roce začal se svojí prací. Chorvatsko založením USKOKu splnilo požadavky, ke kterým se zavázalo ratifikací Trestně právní úmluvy o korupci a Úmluvy OSN proti nadnárodní organizované kriminalitě. V souladu s článkem 141 Ústavy Chorvatské republiky se tyto úmluvy staly součástí právního řádu. Novelizovaný trestní zákoník (NN 152/08),

⁶⁵ Večernji (online) dostupné z: <http://www.vecernji.hr/vijesti/poglavlje-23-devet-problema-koje-hrvatska-mora-rijesiti-35-dana-clanak-261254>

který vstoupil v platnost 1. ledna 2009, umožnil zabránit nemovitosti, která byla získána výnosy z korupce nebo organizované kriminality.

Práva národních menšin jsou zajištěna Ústavou, ústavním zákonem o právech národních menšin (NN 80/10) a dalšími speciálními zákony, které zaručují rovnost před zákonem, zákaz diskriminace, kulturní autonomii, právo na vyznání, vzdělání a případné soudní procesy v jazyce menšiny. V Chorvatsku žije 22 menšin, které jsou uvedeny v preambuli Ústavy. Vláda v roce 2011 schválila akční plán, kterým chce provádět výše zmíněný ústavní zákon v letech 2011 až 2013. Menšiny mají své zastoupení i v Saboru. Pokud je počet příslušníků menšiny větší než 1,5% náleží jim právo na nejméně 3 zástupce v Saboru. Normy jsou uvedeny v zákoně o volbách zástupců do Chorvatského Saboru (NN 145/10). Speciální národní program má Chorvatsko pro Romy.⁶⁶

4.24. Spravedlnost, svoboda a bezpečnost

Evropská unie požadovala zrovnoprávnění podmínek. Současná chorvatská vízová politika byla místy příliš přísná a zbytečně byrokratická. Požadavky směřovaly také k úpravě předpisů ohledně hranic a hraničních území tak, aby Chorvatsko bylo připraveno vstoupit do Schengenského prostoru.

V roce 2009 byl novelizován zákon o cizincích (NN 36/09), kterým byly přijaty některé změny ustanovení o odmítnutí vstupu cizích občanů a byla vymazána ustanovení o vstupu a opuštění země pro nezletilé. Zákonem o kontrole státních hranic (NN 146/08) byla rozšířena kategorie cizinců, kterým může být, v rámci spojování rodin, schválen dočasný pobyt. Doplněn byl také zákon o azylu (NN 79/07), který byl plně přizpůsoben právu EU dle požadavků nařízení Rady (například 2003/9/EZ – minimální požadavky pro žadatele o azyl). Žadatelům o azyl je poskytována veškerá právní pomoc zdarma. Vízová politika musí být nejpozději tři měsíce před vstupem do EU plně v souladu s evropským právem. Dvakrát bylo novelizováno a doplněno nařízení o vízovém režimu (NN 41/08, 56/09 a 153/09). Mezi státy, které nepotřebují pro vstup do Chorvatska vízum, přibýly Antigua a Barbuda, Bahamy, Barbados, Mauricius, Seychely, Svatý Kryštof a Nevis, Černá Hora a Srbsko. Chorvatsko musí vždy zohledňovat vývoj a změny vízové politiky EU. Nařízením vlády 25. února 2010 byl dočasně zrušen vízový režim pro Kazachstán, Rusko a Ukrajinu pro období 1. dubna až 31. října 2010. Pro období od 1. července do 31. října 2010 byla zrušena víza pro občany Albánie. Novelizací zákona o kontrole státních hranic je chorvatské právo plně v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady číslo 562/2006, kterým se ustanovují pravidla o pohybu osob přes hranice (Schengen). Chorvatsko ve svých akčních plánech v roce

⁶⁶Ministerstvo zahraničních a evropských věcí (online) dostupné z:
<http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/5/p23.pdf>

2011, kromě hranic a rozvoje námořní policie, věnovalo velkou pozornost kontrole hranic Neumského koridoru, území okolo Metkoviče a přístavu Ploče. V souvislosti s touto kontrolou byly na území Neumského koridoru vybudovány dva hraniční přechody (Klek a Zlaton Doli) a rozšířena dopravní infrastruktura (celkem deset jízdních pruhů; vždy jeden na každé straně zvlášť vyhrazen pro občany EU).⁶⁷

4.25. Věda a výzkum

Členstvím v Unii se Chorvatsko stane členem Výzkumného fondu pro uhlí a ocel. Chorvatští vědci se mohou účastnit projektů EURATOMU v rámci tzv. sedmého rámcového programu. EU požaduje posílení administrativních sil pro dostatečné zajištění spolupráce v programu FP6 – program pro výzkum a rozvoj.⁶⁸

4.26. Vzdělání a kultura

Cílem bylo zejména sjednotit systém pro celoživotní vzdělávání a zlepšit přístup k tomuto druhu vzdělávání. Současný počet vzdělávajících se lidí ve věku 25 – 64 let je 2,3%, což je výrazně méně než je průměr v Evropské unii (9,9%).

Od roku 2001 přistoupilo Chorvatsko na Boloňský systém vzdělávání. Přijaty byly dva dokumenty - Strategie vzdělávání dospělých a Akční plán provádění strategie vzdělávání dospělých. Právě tyto dokumenty by měly přispět k rozvoji celoživotního vzdělávání. Přijat byl program pro mládež na úrovni Bílé knihy Evropské komise o mládeži. V současné době fungují Rady mladých na lokální úrovni, uvažuje se o zavedení koordinace na národní úrovni. Konalo se několik konferencí o potřebách mládeže. V plánu je zavedení zákona o dobrovolnictví a organizace infocenter a víceúčelových středisek na regionální úrovni.⁶⁹

4.27. Prostředí

Přesto, že je kvalita pitné vody na velmi dobré úrovni, Chorvatsko má stále velké rezervy v ochraně životního prostředí. Evropská unie požadovala zpřísnění ekologických norem, ale také zvýšení kontroly jejich dodržování. Ze své vlastní zkušenosti vím, že například problematika třídění odpadu je v Chorvatsku teprve v začátcích. Barevně odlišené kontejnery na tříděný odpad jsou k vidění velmi zřídka a zejména v Záhřebu. V ostatních menších městech se jedná o ojedinělý jev. O vesnicích se úmyslně nezmiňuji, protože zde třídění prakticky neexistuje. Dalším

⁶⁷ Ministerstvo zahraničních a evropských věcí (online) dostupné z:
<http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/5/p24.pdf>

⁶⁸ Ministerstvo zahraničních a evropských věcí (online) dostupné z:
<http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/3/25.pdf>

⁶⁹ Ministerstvo zahraničních a evropských věcí (online) dostupné z:
<http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/3/26.pdf>

paradoxním faktem je, že pokud se přeci jen obyvatelé snaží třídit, odměnou jim je odvoz odpadu na jedno nerozlišující sběrné místo, což vůbec nezvyšuje motivaci.

Chorvatsko je povinno zvýšit své ekologické normy pro zlepšení ochrany kvality ovzduší, vody, přírody ale také zdraví svých občanů. V souladu s programem NATURA 2000 (soustava chráněných území členských států EU) byla vytvořena národní ekologická síť. Chorvatsko deklarovalo, že velkou část nákladů na zajištění evropských standardů bude čerpat ze strukturálních fondů Evropské unie. V období 2007 – 2011 obdrželo nevratnou finanční pomoc na ochranu prostředí ve výši 96,7 milionů eur.

Chorvatsku bylo schváleno několik přechodných období. Do konce roku 2018 je povinno vybudovat síť center pro zpracování odpadu. Do konce roku 2020 je potřeba snížit množství biologicky rozložitelného odpadu na 35% z komunálního odpadu. Pro výstavbu kanalizace a vyčištění odpadních vod bylo přiděleno přechodné období do konce roku 2023. Do konce roku 2017 musí být postupně sníženo množství elektrárnami vypouštěných látek, které znečišťují ovzduší.⁷⁰

4.28. Zdraví a ochrana spotřebitele

Plně v souladu s předmětnými nařízeními Evropského parlamentu a Rady je zákon o ochraně spotřebitele (NN 79/07). Přípravuje se zákon o spotřebitelských úvěrech dle nařízení 2008/48/EZ. V roce 2008, na základě regulace o vnitřní organizaci ministerstva hospodářství, práce a podnikání (NN 41/08), byl vytvořen oddíl pro ochranu spotřebitele zahrnující informování spotřebitelů, oddělení pro soulad zákonodárství, oddělení pro projekty EU na ochranu spotřebitele. V souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady 2001/37/EZ byl přizpůsoben zákon o omezení používání tabákových výrobků (NN 125/08).⁷¹

4.29. Celní unie

Přistoupením k EU se hranice Chorvatska s Maďarskem a Slovinskem stanou vnitřními hranicemi Unie a budou zrušeny všechny celní kontroly. Nové, vnější hranice, na kterých i nadále zůstane celní kontrola, budou nyní s Bosnou a Hercegovinou a Srbskem. Novelizovaný celní zákon (NN 138/06) přinesl mimo jiné pojmy „vnitřní a vnější tranzit“, sladění s předpisy Celního kodexu EU, lhůta pro podání žádosti o vrácení cla ve vnitřním tranzitu se zmenšila z jednoho roku na 6 měsíců, sladěny byly předpisy ohledně osvobození od cla pro vědecké a medicínské

⁷⁰Ministerstvo zahraničních a evropských věci (online) dostupné z:
<http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/120112-sazeti.pdf>

⁷¹Ministerstvo zahraničních a evropských věci (online) dostupné z:
<http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/5/p28.pdf>

předměty a předměty pro pomoc handicapovaným lidem. Nově byla zavedena osvobození pro paliva do motorových vozidel.⁷²

4.30. Zahraniční vztahy

Vstupem do EU Chorvatsko vstoupí i do všech smluv, které EU uzavřela s třetími zeměmi. Zvýší se možnost vstoupení země na strategické trhy a obchodní trhy třetích zemí. Přijat byl zákon o obchodu, kterým se regulují obchodní vztahy se zahraničím. Již nyní sladuje Chorvatsko ve spolupráci s WTO své obchodní předpisy. Během roku 2008 Chorvatsko přizpůsobilo všech svých 34 bilaterálních dohod o investicích s třetími zeměmi. Všechny dohody s třetími státy o svobodném trhu budou dnem přistoupení do Unie zrušeny.⁷³

4.31. Zahraniční, bezpečnostní a obranná politika

Cílem v této kapitole bylo označeno plně hodnotné členství v NATO (Chorvatsko je členem od roku 2009) a v Evropské unii. Vztahy se Slovinskem byly ohodnoceny jako zlepšující se. V září roku 2009 po setkání obou států na mezivládní úrovni bylo dohodnuto odblokování přístupových rozhovorů Chorvatska s Evropskou unií. Se Srbskem se i nadále vede intenzivní dialog na nejvyšší politické úrovni. Podepsána byla dohoda mezi vládami obou zemí o policejní spolupráci (NN-MU 1/10) v roce 2010. S Bosnou a Hercegovinou se první setkání vlád ohledně vzájemných vztahů uskutečnilo ve Splitu v roce 2010. Zesílena byla přeshraniční policejní a také soudní spolupráce na základě několika podepsaných dohod. S Černou Horou byla podepsána smlouva o vzájemné ochraně práv menšin v roce 2009. Během následujícího roku byla ratifikována dohoda o policejní spolupráci. Od roku 2008 je Chorvatsko členem Unie pro Středomoří. O rok později vstoupilo do NATO.⁷⁴

4.32. Finanční dozor

V této kapitole je třeba zlepšit kontrolu veřejných prostředků, zvýšit transparentnost rozpočtové politiky a zvýšit počet nástrojů v boji proti korupci.

Pro efektivní spolupráci s Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) vzniklo samostatné oddělení pro boj s nesrovnalostmi a podvody podřízené Ministerstvu financí. Toto oddělení slouží jako národní kontaktní místo OLAFu. V

⁷² Ministerstvo zahraničních a evropských věcí (online) dostupné z:
<http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/5/p29.pdf>

⁷³ Ministerstvo zahraničních a evropských věcí (online) dostupné z:
<http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/5/p30.pdf>

⁷⁴ Ministerstvo zahraničních a evropských věcí (online) dostupné z:
<http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/5/p31.pdf>

Ústavě byla posílena nezávislost Státního kontrolního úřadu, nejvyšší kontrolní instituce v zemi. Vnitřní finanční kontrola je zajištěna zákonem o soustavě vnitřní finanční kontrole ve veřejném sektoru (NN 141/06). V souvislosti s finanční kontrolou byl dvakrát doplněn trestní zákon (NN 110/07). Nyní je plně v souladu s konvencí o ochraně finančních zájmů Evropské unie (PIF Konvence).⁷⁵

4.33. Finanční a rozpočtová politika

V roce 2006 byl na základě požadavků Evropské komise založen Oddíl pro koordinaci a řízení zdrojů Evropské unie, který podléhá Ministerstvu financí. Vstupem do EU bude tento oddíl odpovědný za řádné platby Chorvatska Evropské unii, výpočty prostředků EU, soulad právních předpisů. Bude také kontaktním místem Evropské komise pro prostředky EU.⁷⁶

4.34. Instituce

Chorvatština se zařadí mezi úřední jazyky Evropské unie. V Evropském parlamentu bude mít nový členský stát 12 zástupců. V Evropské radě bude mít Chorvatsko sedm hlasů v případech, kde se rozhoduje kvalifikovanou většinou. V ostatních záležitostech bude mít hlas Chorvatska stejnou váhu jako ostatních členských států. Do Komise přibude také jeden zástupce Chorvatska. Zástupce jmenuje kvalifikovanou většinou Rada, se souhlasným stanoviskem předsedy Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem. Svého zástupce – soudce bude mít Chorvatsko i u Soudního dvora. Generální rady Evropské centrální banky se bude účastnit i guvernér Chorvatské národní banky.⁷⁷

4.35. Ostatní

V této kapitole jsou zahrnuty problémy, které nejdou podřadit pod některou z předchozích kapitol nebo ty, které se objevily až po uzavření kapitol. Vyjednávala se například účast Chorvatska v Evropském rozvojovém fondu. Zahrnuty jsou přechodná období a ochranné klauzule. V této kapitole se opět řešil Neumský koridor. Chorvatsko opakovaně vyjednávalo zvláštní režim pro toto cca devět kilometrů dlouhé území protínající chorvatské území. Tomuto režimu podléhá zboží procházející tímto koridorem. Jedná se zejména o dodávky pro Dubrovnický kraj. V rámci Kjótského protokolu přijalo Chorvatsko od Evropské unie sedm milionů tun CO₂ pro období 2008 – 2012. Spotřebovanou část této hodnoty je Chorvatsko

⁷⁵Ministerstvo zahraničních a evropských věci (online) dostupné z:
<http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/5/p32.pdf>

⁷⁶Ministerstvo zahraničních a evropských věci (online) dostupné z:
<http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/5/p33.pdf>

⁷⁷Ministerstvo zahraničních a evropských věci (online) dostupné z:
<http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/ZSEUHR/34.pdf>

povinnou vrátit v období 2013 – 2020. Za monitoring všech 33 kapitol (vyjmuty Instituce a Ostatní) je odpovědná Evropská komise, která klade větší důraz na kapitoly 8 – Soutěž, 23 – Soudnictví a lidská práva a 24 – Spravedlnost, svoboda a bezpečnost.⁷⁸

⁷⁸ Ministerstvo zahraničních a evropských věcí (online) dostupné z:
<http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/120112-sazeti.pdf>

5. Překážky vstupu

Následující témata byla v souvislosti se vstupem Chorvatska do Evropské unie často zmiňována. Vztahy se Slovinskem byly vždy napjaté a docházelo ke sporům, zejména v souvislosti s vymezením mořské hranice. S přístupovými rozhovory se toto téma ještě umocnilo. Pokud jde o spolupráci s Haagským soudním tribunálem, je zde otázka citlivosti tématu ještě větší. Spousta obyvatel bere občanskou válku v devadesátých letech jako výhradně národní otázku a jen s nelibostí nese odsouzení, nebo i jen případnou obžalobu válečných zločinců (v chorvatském pohledu spíše hrdinů) „cizím“ prvkem.

5.1. Vztahy se Slovinskem

Vztahy se Slovinskem byly vždy trochu napjaté. Slovinsko se nepovažuje za Balkán a vždy se stavělo do role země, jíž se problémy zemí bývalé Jugoslávie netýkají. Některé chorvatské názory vytykají Slovincům distancování se od občanské války v letech 1991 až 1995. Slovinsko bylo spolu s Chorvatskem státem, který inicioval odtržení se od Jugoslávie a následné vyhlášení nezávislosti. Přesto poslední vojáci jugoslávské armády odešli ze Slovinska během října 1991. Naproti tomu Chorvatsko se s boji potýkalo až do samého konce války. I proto dnes někteří Chorvaté obviňují Slovinsko z určité neangažovanosti v této problematice. Slovinci naproti tomu mají právem pocit, že většina turistů je bere pouze jako tranzitní zemi na cestě k moři do Chorvatska a často se snaží znepříjemnit cestu a snížit příjmy Chorvatska z turismu (příklad dálničních známek zmiňuji dále v textu). Do Evropské unie vstoupilo Slovinsko již v roce 2004 a stalo se tak „strážcem“ vnějších hranic. Slovincům bývá vytykána nesmyslnost některých postupů při hraničních kontrolách (například zvýšená míra kontroly chorvatských občanů a jistá míra šikany ze strany slovinských celníků). Tyto, možná na první pohled drobné rozbroje, způsobují dle mého názoru faktickou neschopnost domluvit se i v případech, kdy se často jedná o zásadní kauzy ovlivňující další směřování obou zemí.

5.1.1. Územní spory

V první řadě bych ráda jmenovala spor ohledně území. Klíčovým problémem se stalo sporné území (viz Příloha č. 6 – „sporni dio“) mořské hranice Chorvatska v Savudrijském valu, Slovinskem označováno jako Piranský záliv. V době, kdy oba nyní samostatné státy byly součástí Jugoslávie, nebyla mořská hranice stanovena. Chorvatské stanovisko předkládalo hranici ve středu Piranského zálivu, která končí u ústí řeky Dragonja (hraniční řeka mezi Slovinskem a Chorvatskem). Slovinsko si nárokovalo 4/5 zálivu a hraniční linii vedlo přímo středem chorvatských vod. Snaha o řešení tohoto problému byla velká v obou státech.

V roce 2001 byla podepsána dohoda mezi tehdejším chorvatským premiérem Račanem a slovinským premiérem Drnovšekem. Oběma premiéry byla podepsána dohoda o příhraniční spolupráci, která měla regulovat slovinské rybáře

v chorvatských teritoriálních vodách. Dle této dohody by 80% zálivu připadlo Slovinsku a Chorvatsko by si zároveň udrželo hranici s Itálií. Chorvatský parlament tuto dohodu odmítl. Slovinsko jej schválilo, aniž by bralo v potaz stanovisko Chorvatska. Po této situaci došlo k několika incidentům, kdy slovinští policisté zadržovali chorvatské rybáře. Vlády obou zemí se sešly na konferenci na Brijuni v roce 2005. Byla sestavena společná komise za účasti akademiků, aby připravila právní ustanovení, která budou projednána u arbitráže. Další dohoda mezi premiéry Sanaderem (Chorv.) a Janšem (Slov.) byla uzavřena v roce 2007 v Bledu. Přinesla stanovisko obou stran, aby spor řešil mezinárodní soud.⁷⁹ Slovinsko navrhovalo soud v Hamburgu, Chorvatsko chtělo problém předat Haagskému soudu. Problém eskaloval opět v roce 2008, kdy vstoupil v platnost zákon o ochranném ekologicko-rybářském pásmu, ve kterém Chorvatsko zvyšovalo míru své suverenity ve sporných vodách. Slovinsko, přirozeně se zákonem nesouhlasilo, využilo své pozice členského státu Evropské unie a také svého tehdejšího předsednictví v Radě EU a zablokovalo přístupová jednání s Chorvatskem. Jednou z podmínek pro přistoupení k EU je vyřešení veškerých sporů s členskými státy ohledně území. Slovinsku se dostala i podpora sousední Itálie, která rovněž byla dotčena ochranným pásmem, které vyhlásilo Chorvatsko. Zmíněny byly vyjednávací kapitoly, ke kterým mělo Slovinsko výhrady:

- Volný pohyb kapitálu
- Regionální politika
- Spravedlnost, svoboda a bezpečnost
- Okolí⁸⁰

Chorvatsko nakonec zákon o ochranném ekologicko-rybářském pásmu zrušilo, čímž došlo k odblokování přístupových rozhovorů. Velkou mírou se o to zasadila i Francie, která v té době předsedala Radě EU (2. polovina roku 2008). Spor o hranice ale stále není vyřešen. V únoru 2013 podala žádost o řešení problému Rozhodčímu soudu v Haagu v souladu s dohodou o arbitráži, která byla se Slovinskem podepsána v roce 2009. Spis má okolo 3600 stran. Zhruba 300 stran se týká stanoviska Chorvatska, zbylá část obsahuje důkazy a právní analýzy, které mají posílit pozici Chorvatska.⁸¹

⁷⁹Wikipedia (online) dostupné z: http://hr.wikipedia.org/wiki/Hrvatsko-slovenski_odnosi

⁸⁰Index (online) dostupné z:

<http://www.index.hr/vijesti/clanak/swoboda-ako-hrvatska-ne-prihvati-slovenski-prijedlog-nece-tako-skoro-završiti-pregovore-/412199.aspx>

⁸¹T-portál (online) dostupné z: <http://www.tportal.hr/vijesti/svijet/242796/Hrvatska-i-Slovenija-predale-podneske-za-arbitrazu.html>

5.1.2. Dálniční známky

V roce 2008, i kvůli problémům s mořskou hranicí, se objevila další sporná témata. Slovinsko od července 2008 zavedlo dálniční známky. K dispozici byla pouze půlroční nebo roční varianta. Chorvatsku vadilo, že jsou diskriminováni cestující z Chorvatska do Rakouska a zpět (přes hraniční přechod Macelj). Zmiňovalo také nepoměr cen a neexistující krátkodobou známku. Problém byl vyřešen následující rok, zavedením týdenní známky.⁸²

5.1.3. Lublaňská banka

Kromě hraničních problémů je v současnosti aktuální spor o Lublaňskou banku. Lublaňská banka byla v dobách Jugoslávie nejrespektovanější bankou. Okolo 130 000 Chorvatů zde mělo své spořicí účty. Po rozpadu Jugoslávie oznámila Lublaňská banka bankrot a její nástupce Nová Lublaňská banka uznala pouze nároky slovinských klientů. Chorvaté toto řešení napadají a zdůvodňují jako diskriminaci. Slovinsko argumentovalo neočekávatelnými událostmi. V roce 2004 podala skupina chorvatských občanů žalobu k Evropskému soudu pro lidská práva ve Štrasburku. Soud žalobu o čtyři roky později odmítl. V únoru 2013 chorvatský premiér Zoran Milanović informoval, že stále nedošlo k dohodě, ale zároveň doufal, že k ní dojde na plánovaném setkání se slovinským premiérem Janezem Janšou v Bruselu, kde mají být řešeny finanční záležitosti pro období 2014 – 2020. Tomuto setkání předcházela schůzka obou ministrů zahraničních věcí Vesny Pusić (Chor.) a Karla Erjavce (Slov.). Delegací EU v Záhřebu byla tato schůzka hodnocena pozitivně a problém Lublaňské banky byl označen jako důležitý ne pouze pro dvě zúčastněné země, nýbrž i v celoevropském kontextu. I z tohoto důvodu EU požaduje vyřešení v co nejkratší možné době. Ztracené úspory chorvatským občanům proplatilo Chorvatsko. Dle slov premiéra Milanoviće Slovinsko ztratilo v této oblasti důvěru Chorvatska a také velký trh potencionálních klientů.⁸³

5.2. Spolupráce s Mezinárodním soudním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY) v Haagu

Na začátku této kapitoly nejprve krátce představím organizaci Mezinárodního soudního tribunálu pro bývalou Jugoslávii. V Haagu probíhalo a stále ještě probíhá velké množství procesů a je prakticky nemožné je všechny v této kapitole obsáhnout. Konkrétněji se budu věnovat zejména případu Ante Gotoviny, neboť jej považuji za klíčový i vzhledem k tématu mé práce. Právě nepřítomnost Gotoviny před

⁸² Dálniční známky (online) dostupné z: <http://www.dalnicni-znamky.com/dalnicni-znamka-slovinsko.html>

⁸³ T-portál (online) dostupné z: <http://www.tportal.hr/vijesti/svijet/242051/Milanovic-Jos-se-nismo-definitivno-dogovorili.html>

tribunálem byla dlouhou dobu překážkou zahájení přístupových rozhovorů mezi Chorvatskem a Evropskou unií.

5.2.1. Mezinárodní soudní tribunál pro bývalou Jugoslávii

Mezinárodní soudní tribunál pro bývalou Jugoslávii byl založen v roce 1993. Úkolem je stíhat osoby, které porušovaly mezinárodní humanitární právo na území bývalé Jugoslávie od roku 1991. Soud má 16 stálých soudců a 27 ad litem soudců.⁸⁴ Soudci jsou občany různých zemí. Musí jít o nezávislé osoby, které mají vysoký morální kredit. Samozřejmostí je právnické vzdělání a praxe v trestním a mezinárodním právu. Důraz je kladen na zkušenosti z humanitárního práva a lidských práv. Soudci tvoří Soudní radu, která je jedním ze tří orgánů Mezinárodního soudního tribunálu. Dalšími orgány jsou Úřad veřejného žalobce a Sekretariát. Soudní rada se skládá ze tří procesních rad a odvolací rady. Podporu radám vytvářejí týmy právníků, kteří pomáhají při vyhledávání informací a přípravě procesu. Každá procesní rada sestává ze tří stálých soudců a soudců ad litem, jichž může být maximálně šest. Soudce ad litem jmenuje předseda Mezinárodního soudního tribunálu. Jsou jmenováni na jeden nebo i více konkrétních případů. V odvolací radě zasedá pět stálých soudců pro Mezinárodní soudní tribunál pro bývalou Jugoslávii a dva pro Mezinárodní soudní tribunál pro Rwandu. O odvolání rozhoduje pět soudců vybraných z této sestavy. Z řad soudců Mezinárodního soudního tribunálu se vybírá předseda a místopředseda tribunálu. Předseda může být zvolen na dva roky a maximálně dvakrát. Mezi jeho pravomoci a povinnosti patří dozor nad odvolací radou a jmenování soudců v obou radách, vypracování roční souhrnné zprávy o práci Mezinárodního soudu a její následné předložení Valné hromadě OSN. Současným předsedou je Američan Theodor Meron. V případě jmenování místopředsedy je situace stejná jako u předsedy. Současným místopředsedou je Carmel Agius z Malty. Místopředseda zastupuje předsedu v případě jeho nepřítomnosti nebo v případě, že není schopen své povinnosti vykonávat.⁸⁵

5.2.2. Spolupráce s tribunálem

Mezinárodní soudní tribunál byl zřízen rezolucí 827 Rady bezpečnosti OSN. Soudit může fyzické osoby bez ohledu na jejich postavení v politické reprezentaci státu. Jednání na rozkaz nezbavuje dotyčného trestní odpovědnosti. Tribunál nemá žádné prostředky jak zatknout podezřelé. Jedinými možnostmi je dobrovolné se vzdání obviněných, vydání třetími zeměmi, kde se skrývají, vydání zeměmi bývalé Jugoslávie, zadržení mezinárodními silami.⁸⁶ Mezinárodní soudní tribunál se tak

⁸⁴ OSN (online) dostupné z: <http://www.osn.cz/system-osn/mezinarodni-tribunaly/?i=135>

⁸⁵ Mezinárodní soudní tribunál pro bývalou Jugoslávii (online) dostupné z: <http://www.icty.org/sections/AbouttheICTY/Chambers>

⁸⁶ Středoevropské politické studie (online) dostupné z: <http://www.cepsr.com/clanek.php?ID=279>

musí spoléhat zejména na ochotu států ve spolupráci. Povinnost států spolupracovat s tribunálem vyplývá z článků 24 a 25 Charty OSN. Neexistuje ale žádná faktická možnost jak donutit státy spolupracovat. Tribunál může podat stížnost Radě bezpečnosti OSN, která na jejím základě může uvalit na stát sankce. K tomu se ale dosud Rada neuchylovala. Chorvatsko muselo odevzdat všechny dokumenty s označením „vojenské tajemství“ a veškeré pravomoci přenést na mezinárodní soudní tribunál v Haagu. Chorvatsku byla vyčítána nedostatečná spolupráce, Evropská unie dala Chorvatsku spolu se Srbskem ultimátum do konce března 2005, aby vydaly všechny hlavní hledané osoby. Tehdejší komisař pro rozšíření Olli Rehn zhodnotil chorvatské aktivity jako nedostatečné. To Chorvatsko, prostřednictvím premiéra Ivo Sanadera odmítlo. Problémem se ukázalo (ne)vydání generála Ante Gotoviny, které ale Chorvatsko obhajovalo tím, že generál je mimo území Chorvatska.⁸⁷ Teprve po zatčení Gotoviny v roce 2005 získalo Chorvatsko status plně spolupracujícího státu.

5.2.3. Role případu Ante Gotoviny

Ante Gotovina je chorvatský generál, který byl obviněn za válečné zločiny, kterých se měl účastnit během operace Bouře (*Oluja*). Tato vojenská operace během několika srpnových dní v roce 1995 odsunula Srby z území, které obývaly v Chorvatsku a kde vyhlásili samostatný stát Republika Srbská Krajina. Největší boje se udály ve východní Slavonii. Tato operace byla krokem k plně nezávislému Chorvatsku. Spolu s Ante Gotovinou byl obviněn a posléze i odsouzen za tuto operaci Mladen Markač. Gotovina byl dopaden v prosinci roku 2005 na Tenerife, ve Španělsku. Ve vyšetřovací vazbě strávil celkem pět let a čtyři měsíce. V dubnu 2011 byl odsouzen na 24 let. Již zmíněnému Mladenu Markačovi byl vyměřen trest 18 let. Spolusouzený Ivan Čermak byl obvinění zproštěn. V Chorvatsku ihned po oznámení rozsudku začaly masové demonstrace. Gotovina je v této oblasti považován za hrdinu. Stejný názor měla i tehdejší premiérka Jadranka Kosor, která označila celou předmětnou operaci za „legální operaci, jejímž cílem bylo osvobození okupovaného chorvatského území“.⁸⁸ Gotovina se prostřednictvím svého obhájce proti rozsudku odvolal. V listopadu 2012 byli haagským tribunálem Gotovina i Markač zproštěni obvinění. Oba byli okamžitě propuštěni a vrátili se zpět do Chorvatska. Chorvatská politická reprezentace byla s výsledkem procesu velmi spokojena. Ne tak už srbská strana, která obvinila mezinárodní soudní tribunál v Haagu s podjatostí a rozhodnutí označila za politické. Oba generály přivítalo asi 50 tisíc lidí.⁸⁹

⁸⁷ Český rozhlas (online) dostupné z:

http://www.rozhlas.cz/evropskaunie/komentare/_zprava/154488

⁸⁸ Mladá fronta Dnes (online) dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/haag-poslal-general-a-gotovinu-za-valectne-zlociny-na-24-let-za-mrize-p9f-/zahranicni.aspx?c=A110415_092014_zahranicni_btw

⁸⁹ Mladá fronta Dnes (online) dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/gotovina-zprosten-0nb-/zahranicni.aspx?c=A121116_095313_zahranicni_ts

Rada bezpečnosti OSN na konci roku 2012 prodloužila mandát mezinárodního soudního tribunálu do konce roku 2014. Zároveň do dubna roku 2013 musí být předložen plán o strategii zkompletování a uzavření všech procesů a zároveň o přenosu pravomocí mezinárodního soudního tribunálu na národní trestní soudy.⁹⁰

⁹⁰T-portál (online) dostupné z: <http://www.tportal.hr/vijesti/svijet/232615/Vijece-sigurnosti-produzilo-mandat-sucima-ICTY-a.html>

Závěr

V předkládané práci jsem se snažila zmapovat proces přístupu Chorvatska k Evropské unii z pohledu sladování právních řádů. Pro Chorvatsko se jedná o velký historický krok a dle mého názoru je na vstup plně připraveno. Na předchozích kapitolách mé práce jsem ukázala, že Chorvatsko spolupracovalo ve všech oblastech a snažilo se vyhovět požadavkům Evropské unie. K velmi diskutovaným tématům patřila zejména ochrana místních typických výrobků. Chorvaté se báli, že vstupem do Evropské unie nebudou moci používat stejné názvy případně složení svých výrobků. Obavy byly také z napodobenin, které by díky pravidlu volného pohybu zboží mohly zaplavit chorvatský trh. Velmi záleželo Chorvatům na Neumském koridoru, pásmu Bosny a Hercegoviny, který přetíná pevninské Chorvatsko a odděluje tak oblast Dubrovníku a širšího okolí od zbytku země. Celá záležitost je specifická také tím, že mentalita místních lidí neuznává Hercegovinu jako jiný stát. Hercegovci jsou bráni jako Chorvaté (jedním příkladem za všechny je úspěšný chorvatský tenista Marin Čilić, který se narodil v hercegovském Mostaru). I tady dosáhlo Chorvatsko úspěchu, a jak jsem zmínila ve své práci, byl mu udělen speciální celní režim pro tuto oblast.

Chorvatská vláda stála před velkým úkolem, a sice přesvědčit obyvatele, aby hlasovali v referendu pro vstup do Evropské unie. Vláda je v Chorvatsku brána jako velmi zkorumpovaná a k její důvěryhodnosti nepřikládají ani stále objevující se nové kauzy. Asi nejviditelnějším případem byl bývalý premiér Ivo Sanader, který byl z korupce vyšetřován již od roku 2010. Bránil se mimo jiné útekem ze země, byl na něj vydán mezinárodní zatykač a poté byl koncem roku 2012 nepravomocně odsouzen v Záhřebu. V Chorvatech tyto procesy zanechávají pachů bezmoci a nedůvěru k vládě. V již zmíněném referendu byla účast pouhých 44%. I to zčásti ukazuje na to, že Chorvaté mají pocit, že tuto vysokou politiku jednoduše nemohou ovlivnit. V případě Evropské unie někteří z nich volili „menší ze dvou zel“. Jiní vidí ve vstupu do Evropské unie možnost změny. Ať už jde o změnu ve vnitrostátní politice (zaslechla jsem názory, že díky větší míře kontroly ze strany Unie a také požadavků větší transparentnosti by se mohla „vyčistit“ politická reprezentace země) nebo víru v to, že vstup do Evropské unie umožní snáze se přestěhovat, studovat nebo pracovat v jiné zemi (takto uvažují zejména mladí lidé v rozmezí věku 20 až 30 let). Dle mého názoru vláda tento úkol příliš nezvládla. I přesto, že referendum dopadlo ve prospěch vstupu. Domnívám se, že příznivý výsledek nebyl nijak vládou ovlivněn a většina hlasujících byla rozhodnuta dopředu, dříve než začala kampaň.

Naplánovaný vstup Chorvatska do Evropské unie je v červenci letošního roku. V současné době se objevují opět problémy se Slovinskem, kde ještě nebyl zahájen ratifikační proces přístupové smlouvy (všechny ostatní členské státy vstup již ratifikovaly) a probíhá intenzivní jednání o této situaci. Důvody napjatých vztahů Chorvatska se severním sousedem jsem rovněž popsala ve své práci. I přes všechny

zmíněné problémy a překážky, které jsem popsala ve své práci, se domnívám, že Chorvatsko do Evropské unie patří. A ne pouze z toho důvodu, že již několik let na budovách vlády, Saboru nebo ústavního soudu (a nejen na nich) vlaje vlajka Evropské unie. Velmi dobře se podle mého názoru vyjádřil publicista a velmi respektovaný odborník na oblast Balkánu Martin Ježek, který řekl: „Chorvatsku vstup do EU bezesporu pomůže. Chorvati se budou účastnit evropského projektu, budou sedět za stolem, u něhož se bude rozhodovat, a budou se moci družít s menšími státy, které se budou snažit rozhodnutí větších států ovlivnit“. Otázkou je zda tento bezesporu velký úkol Chorvatsko zvládne a jak se s ním vyrovná. Pouze čas a první krůčky nového státu ukážou, jak moc dokáže ze svého členství získat a čím si naopak uškodí. Myslím si, že historie ukázala, čím vším bylo Chorvatsko nuceno si projít a i přes to všechno zůstali jeho obyvatelé laskaví a optimističtí lidé, kteří milují svojí zemi. Poté, co jsem strávila určitý čas mapováním přístupových procesů a viděla snahu, kterou tento stát má si přeji, aby pro něj členství v Evropské unii bylo přínosem a příslibem do budoucna pro dnešní i další generace.

PŘÍLOHA 1

Krajinští Srbové je označení obyvatel oblasti v Chorvatsku, která se nazývá Srbská Krajina (krajina=pohraničí). Po roce 1991, kdy Chorvatsko vyhlásilo nezávislost, byla tato oblast jedním z ohnisek bojů. Vlastní ústavu vyhlásila taktéž v roce 1991. Hlavním městem byl Knin. Prezidenty [Milan Babić](#), [Goran Hadžić](#) a [Milan Martić](#).

Srbská Krajina (červeně):

Zdroj: Wikipedia

PŘÍLOHA 2

Seznam ministerstev Chorvatska, včetně ministrů:

- Ministerstvo hospodářství - Radimir Čačić - *Ministarstvo gospodarstva*
- Ministerstvo obrany – Ante Kotromanović – *Ministarstvo obrane*
- Ministerstvo financí – Slavko Linić – *Ministarstvo financija*
- Ministerstvo zahraničních a evropských záležitostí – Vesna Pusić – *Ministarstvo vanjskih i europskih poslova*
- Ministerstvo vnitra – Ranko Ostojić – *Ministarstvo unutarnjih poslova*
- Ministerstvo spravedlnosti – Orsat Miljenić – *Ministarstvo pravosuđa*
- Ministerstvo veřejné správy – Arsen Bauk – *Ministarstvo uprave*
- Ministerstvo průmyslu a obchodu – Gordan Maras – *Ministarstvo poduzetništva i obrta*
- Ministerstvo práce a důchodového systému – Mirando Mrsić – *Ministarstvo rada i mirovinskog sustava*
- Ministerstvo námořnictví, dopravy a infrastruktury – Siniša Hajdaš Dončić – *Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture*
- Ministerstvo výstavby – Ivan Vrdoljak - *Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja*
- Ministerstvo zemědělství – Tihomir Jakovina – *Ministarstvo poljoprivrede*

- Ministerstvo životního prostředí a přírody – Mihael Zmajlović - *Ministarstvo zaštite okoliša i prirode*
- Ministerstvo turizmu – Veljko Ostojić . *Ministarstvo turizma*
- Ministerstvo zdravotnictví – Rajko Ostojić – *Ministarstvo zdravlja*
- Ministerstvo kulture – Andrea Zlata violin – *Ministarstvo kulture*
- Ministerstvo sociální politiky a mládeže – Milanka Opačin - *Ministarstvo socijalne politike i mladih*
- Ministerstvo veteránů – Predrag Matić - *Ministarstvo branitelja*
- Ministerstvo vědy, vzdělávání a sportu – Željko Jovanović - *Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta*
- Ministerstvo regionálního rozvoje a fondů EU – Branko Grčić - *Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije*

Zdroj: http://vlada.hr/hr/naslovnica/o_vladi_rh

PŘÍLOHA 3

Státní delegace Chorvatské republiky pro přístupové rozhovory k Evropské unii:

Vedoucí – ministr zahraničních vztahů a evropské integrace: Vesna Pusić

Zástupce vedoucího a hlavní vyjednávač: Vladimír Drobnjak

Zástupci hlavního vyjednávače: Boris Vujčić, Ivana Maletić

Šéf Mise Chorvatské republiky při Evropské unii: Branko Baričević

Tajemník vyjednávacího skupiny: Doubravka Vlašić Pleše

Členové vyjednávací skupiny pro vedení přístupových rozhovorů Chorvatské republiky k Evropské unii:

Vladimir Drobnjak, Tamara Obradović Mazal, Boris Vujčić, Martina Dalić, Ivana Maletić, Siniša Petrović, Olgica Spevec, Miroslav Kovačić, Pero Lučin, Zlatan Fröhlich, Nikola Ružinski, Ružica Gelo, Kristian Turkalj, Davor Božinović, Branko Baričević, Irena Andrassy

Členové pracovních skupin pro přípravu jednání dle jednotlivých kapitol – *acquis communautaire* (první jméno je vždy vedoucí skupiny):

Volný pohyb zboží – Doubravka Vlašić Pleše – 53 členů

Volný pohyb pracovníků – Ivana Vukorepa – 22 členů

Volný pohyb služeb – Tatjana Josipović – 45 členů

Volný pohyb kapitálu – Ivan Biluš – 40 členů + 14 členů podskupina pro nemovitosti

Veřejné zakázky – Teja Kolar – 11 členů

Právo obchodních společností – Davor Babić – 30 členů

Právo intelektuálního vlastnictví – Igor Gliha – 31 členů

Soutěž – Marijana Liszt – 29 členů

Finanční služby – Martina Drvar – 48 členů

Informační společnosti a média – Nina Obuljen – 36 členů

Zemědělství a rozvoj venkova – Miroslav Božić – 395 členů

Nezávadnost potravin, veterinární politika – Mate Bastilo – 309 členů

Rybářství – Ivan Katavić – 49 členů

Dopravní politika – Dražen Breglec – 52 členů

Energetika – Željko Tomšić – 32 členů

Daně – Doubravka Sekulić Grgić – 52 členů

Ekonomika a měnová politika – Ljubino Jankov – 30 členů

Statistika – Darko Jukić – 48 členů

Sociální politika a politika zaměstnanosti – Inga Žic – 16 členů

Podnikání a průmysl – Alan Žepec – 34 členů

Transevropské sítě – Romana Palčić – 25 členů

Regionální politika – Nataša Mikuš – 49 členů

Soudnictví a lidská práva – Gordana Demšer – 11 členů podskupina pro reformu soudnictví, 5 členů podskupina pro národní souzení za válečné zločiny, 11 členů podskupina pro protikorupční politiku, 17 členů podskupina pro lidská práva a práva menšin, 12 členů podskupina pro návrat uprchlíků a obnovu bydlení

Spravedlnost, svoboda a bezpečnost – Filip Dragović – 29 členů

Věda a výzkum – Mladen Petrovečki – 25 členů

Vzdělání a kultura – Nina Obuljen – 31 členů

Prostředí – Nenad Mikulić – 106 členů

Zdraví a ochrana spotřebitele – Vesna Tomljenović – 52 členů

Celní unie – Vesna Kadić – 30 členů

Zahraniční vztahy – Ivana Sučić – 26 členů

Zahraniční, bezpečnostní a obranná politika – Ines Troha Brdar – 20 členů

Finanční dozor – Lidija Pernar – 31 členů

Finanční a rozpočtová politika – Zdravko Marić – 41 členů

Instituce – Siniša Rodin – 6 členů

Ostatní – Ines Troha Brdar – 3 členové

Členové Úřadu hlavního vyjednávající:

Vedoucí úřadu - Zrinka Ujević

Zástupce vedoucího úřadu a odbornice na styk s veřejností - Maša Ivaniš

Právní poradce hlavního vyjednávající - Irena Andrassy

Analytický konzultant - Ivana Noršić

Odborná spolupracovnice - Kristina Juričić

PŘÍLOHA 4

Anketa: Hlasovali jste pro nebo proti vstupu Chorvatska do EU a proč?

Hrvoje, 28 let, Osijek, fotograf, hlasoval proti: Myslím, že EU jde na ruku pouze velkým korporacím ne obyčejným lidem. Bojím se, že se zvýší nezaměstnanost, zmenší se nám platy a to vše pouze pod záminkou zavádění hloupých pravidel.

Andrea, 23 let, Záhřeb, studentka, hlasovala pro: Vybírala jsem ze dvou zel to menší. Myslím si, že Chorvatsko je na tom už tak špatně, že nemáme jinou šanci než vstup do EU. Ráda bych odjela pracovat do zahraničí a doufám, že v tom mi vstup do EU pomůže. A také doufám, že cestování bude snadnější. Mám babičku ve Slovinsku a vadí mi hraniční kontroly.

Anja, 23 let, Sisak, studentka, hlasovala pro: Myslím, že situace v Chorvatsku se po vstupu zlepší. Slibuji si od toho snazší cestování, zlepšení ekonomiky, snížení korupce. O tom, zda pojedou studovat nebo pracovat do jiného členského státu jsem zatím nepřemýšlela.

Ivan, 38 let, Vinkovci, lékař, hlasoval pro: Přinese nám to více užitku než škod. Pracovat do zahraničí nepůjdu.

Stipe, 38 let, Split, psychiatr, hlasoval pro: Jsme na samém dnu. Není jiná alternativa než vstup do EU. Doufám, že nám to pomůže.

Mislav, 40 let, Záhřeb, manažer, hlasoval pro: Jednoduše proto, že si myslím, že Chorvatsko patří do Evropy a mělo by se podílet i na její budoucnosti.

Marina, 24 let, Osijek, studentka, hlasovala pro: Hlasovala jsem ano, protože chci odejít pracovat do zahraničí. Tohle je pro nás velká šance a já věřím, že hlavně mladým lidem přibude spousta příležitostí.

Kristina, 29 let, Záhřeb, na mateřské dovolené, nevolila: Nešla jsem k referendu. Nevěděla jsem, jestli hlasovat pro nebo proti.

PŘÍLOHA 5

KAPITOL A	STAV OD EK NA ZAČÁTKU VYJEDNÁVÁ NÍ	STAV NYNÍ	ZAČÁTEK SCREENING U	KONEC SCREENIN GU	OTEVŘE NÍ KAPITOL Y	UZAVŘE NÍ KAPITOL Y
1. Volný pohyb zboží	Potřeba značné úsilí	V souladu	16.1.2006.	24.2.2006.	25.7.2008.	19.4.2010.
2. Volný pohyb pracovníků	Potřeba značné úsilí	V souladu	19.7.2006.	11.9.2006.	17.6.2008.	2.10.2009.
3. Volný pohyb služeb	Potřeba značné úsilí	V souladu	21.11.2005.	20.12.2005.	26.6.2007.	21.12.2009.
4. Volný pohyb kapitálu	Potřeba určité úsilí	V souladu	25.11.2005.	22.12.2005.	2.10.2009.	5.11.2010
5. Veřejné zakázky	Potřeba značné úsilí	V souladu	7.11.2005.	28.11.2005.	19.12.2008.	30.6.2010.
6. Právo obchodních společností	Potřeba určité úsilí	V souladu	21.6.2006.	20.7.2006.	26.6.2007.	2.10.2009.
7. Právo intelektuální ho	Žádné významné problémy	V souladu	6.2.2006.	3.3.2006.	29.3.2007.	19.12.2008.

vlastnictví						
8. Soutěž	Potřeba značné úsilí	V souladu	8.11.2005.	2.12.2005.	30.6.2010.	30.06.2011.
9. Finanční služby	Potřeba značné úsilí	V souladu	29.3.2006.	3.5.2006.	26.6.2007.	27.11.2009.
10. Informační společnosti a média	Žádné významné problémy	V souladu	12.6.2006.	14.7.2006.	26.7.2007.	19.12.2008.
11. Zemědělství a rozvoj venkova	Potřeba značné úsilí	V souladu	5.12.2005.	26.1.2006.	2.10.2009.	19.4.2011.
12. Nezávadnost potravin, veterinární politika	Potřeba značné úsilí	V souladu	9.3.2006.	28.4.2006.	2.10.2009.	27.7.2010.
13. Rybářství	Potřeba určité úsilí	V souladu	24.2.2006.	31.3.2006.	19.2.2010.	6.6.2011.
14. Dopravní politika	Potřeba určité úsilí	V souladu	26.6.2006.	28.9.2006.	21.4.2008.	5.11.2010.
15. Energetika	Potřeba určité úsilí	V souladu	15.5.2006.	16.6.2006.	21.4.2008.	27.11.2009.

16. Daně	Potřeba značné úsilí	V souladu	6.6.2006.	12.7.2006.	2.10.2009.	30.6.2010.
17. Ekonomika a měnová politika	Žádné významné problémy	V souladu	16.2.2006	23.3.2006	21.12.2006	19.12.2008
18. Statistika	Žádné významné problémy	V souladu	19.6.2006.	18.7.2006.	26.6.2007.	2.10.2009.
19. Sociální politika a politika zaměstnanosti	Potřeba značné úsilí	V souladu	8.2.2006.	22.3.2006.	17.6.2008.	21.12.2009.
20. Podnikání a průmysl	Žádné významné problémy	V souladu	27.3.2006.	5.5.2006.	21.12.2006.	25.7.2008.
21. Transevropské sítě	Žádné významné problémy	V souladu	30.6.2006.	29.9.2006.	19.12.2007.	2.10.2009.
22. Regionální politika	Potřeba značné úsilí	V souladu	11.9.2006.	10.10.2006.	2.10.2009.	19.4.2011.
23. Soudnictví a lidská práva	Potřeba značné úsilí	V souladu	6.9.2006.	13.10.2006.	30.6.2010.	30.06.2011.

24. Spravedlnost, svoboda a bezpečnost	Potřeba značné úsilí	V souladu	23.1.2006.	15.2.2006.	2.10.2009.	22.12.2010.
25. Věda a výzkum	Žádné významné problémy	V souladu	20.10.2005.	14.11.2005.	12.6.2006.	12.6.2006.
26. Vzdělání a kultura	Žádné významné problémy	V souladu	26.10.2005.	16.11.2005.	11.12.2006.	11.12.2006.
27. Prostředí	Třeba veliké úsilí	V souladu	3.4.2006.	2.6.2006.	19.2.2010.	22.12.2010.
28. Zdraví a ochrana spotřebitele	Potřeba určité úsilí	V souladu	8.6.2006.	11.7.2006.	12.10.2007.	27.11.2009.
29. Celní unie	Potřeba určité úsilí	V souladu	31.1.2006.	14.3.2006.	21.12.2006.	2.10.2009.
30. Zahraniční vztahy	Žádné významné problémy	V souladu	10.7.2006.	13.9.2006.	12.10.2007.	30.10.2008.
31. Zahraniční, bezpečnostní a obranná politika	Žádné významné problémy	V souladu	14.9.2006.	6.10.2006.	30.6.2010.	22.12.2010.
32. Finanční	Potřeba určité	V souladu	18.5.2006.	30.6.2006.	26.6.2007.	27.7.2010.

dozor	úsilí					
33. Finanční a rozpočtová politika	Žádné významné problémy	V souladu	6.9.2006.	4.10.2006.	19.12.2007.	30.06.2011.
34. Instituce	Není nic třeba	-	-	-	-	5.11.2010.
35. Ostatní	Není nic třeba	-	-	-	-	30.06.2011.

PŘÍLOHA 6

zdroj: http://hr.wikipedia.org/wiki/Datoteka:Bay-of-Piran_maritime-boundary-dispute-hr.svg

ZDROJE

Seznam literatury:

- ČAPETA, Tamara: *Ustavni acquis communautaire i ustavni poredak republike Hrvatske*, Zagreb: Novi informator; 2009
- DUŠEK, Jiří: *Historie a organizace Evropské unie*, České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií; 2011
- GUÉGUEN, Daniel: *Průvodce labyrintem evropských společenství: Evropské instituce, struktury, pravomoci, procedury*, Bratislava: Mladé letá; 1993
- HEBLTOVÁ, Ivana: *Evropský soudní systém*, Praha: Metropolitní univerzita; 2010
- KALÍNSKÁ, Emilie: *Proces plnění kodaňských kritérií a výsledky transformace v kandidátských zemích*; Praha: Vysoká škola ekonomická; 2000
- KRÁL, David: *Bulharsko, Rumunsko a kdo dále? Perspektivy dalšího rozšíření Evropské unie ze strany nových členských zemí a čekatelů*, Praha: Institut pro evropskou politiku; 2007
- RODIN, Siniša: *Učinci direktiva Europske unije u nacionalnom pravu*; Zagreb: Pravosudna akademija; 2008
- RODIN, Siniša, *Ustavni sud i članstvo RH u EU*, Zagreb: Novi informátor; 2009
- RYCHLÍK Jan a Milan PERENČEVIĆ; *Dějiny Chorvatska*; Praha: Nakladatelství Lidové noviny; 2007
- TICHÝ, Luboš: *Evropské právo*, Praha: C.H.Beck; 2011

Internet:

Ústava:

- <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/232289.html>

Vláda:

- <http://www.vlada.hr>

Sabor:

- <http://www.sabor.hr>

Rozhodnutí o vytvoření struktury orgánů odpovědných za přístupové rozhovory s EU:

- <http://www.sabor.hr/Default.aspx?art=14312>

Dohoda o stabilizaci a přidružení:

- http://www.mvep.hr/ei/download/2002/07/05/SSP_bez_dodataka.pdf

Ústavní soud:

- <http://www.usud.hr>

Vrchní soud:

- <http://www.vsrh.hr/EasyWeb.asp?pcpid=30>

Oficiální stránky Evropské unie:

- <http://www.europa.eu>

Ministerstvo zahraničních a evropských věcí:

- <http://www.mvep.hr>

Evropská komise – rozšíření Unie:

- http://ec.europa.eu/enlargement/index_en.htm
- http://ec.europa.eu/enlargement/countries/detailed-country-information/croatia/index_en.htm

Evropská rada

- <http://www.european-council.europa.eu>

Evropský parlament:

- <http://www.europarl.europa.eu/>

Přístupové rozhovory Chorvatska s Evropskou unií:

- <http://www.eu-pregovori.hr>
- http://hr.wikipedia.org/wiki/Pristupanje_Hrvatske_Europskoj_uniji
- www.vecernji.hr/vijesti/objavljujemo-zavrsne-dokumente-pregovorima-hrvatske-eu-clanak-328855
- <http://www.vecernji.hr/vijesti/kronologija-pristupnih-pregovora-hrvatske-europske-unije-clanak-298841>

Delegace Evropské unie v Chorvatsku:

- <http://www.delhrv.ec.europa.eu/?lang=hr>

Přístupové partnerství s Chorvatskem:

- http://europa.eu/legislation_summaries/enlargement/ongoing_enlargement/community_acquis_croatia/e50024_cs.htm

Úřední věstník Evropské unie:

- <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:112:0003:0004:CS:PDF>
- <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:112:FULL:CS:PDF>

Vyjednávací kapitoly přístupové smlouvy:

- www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/120112-sazeti.pdf
- www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/120112-stodonosi.pdf
- www.mvep.hr/MVP.asp?pcpid=2663

Státní zastupitelství a USKOK (Úřad pro potírání korupce a organizovaného zločinu):

- <http://www.dorh.hr/Default.aspx?sec=607>

Zákony:

- <http://www.nn.hr>

Vztahy se Slovinskem:

- <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/59110-piransky-zaliv-to-je-oc-bezi-ve-sporu-slovinska-a-chorvatska/>
- <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/92160-slovinci-jsou-pro-urovnani-hranicniho-sporu-s-chorvatskem/>
- http://hr.wikipedia.org/wiki/Hrvatsko-slovenski_odnosi
- http://hr.wikipedia.org/wiki/Otvorena_pitanja_u_odnosima_Hrvatske_i_Slovenije

Referendum ke vstupu do EU:

- http://www.rozhlas.cz/cro6/stop/_zprava/referendum-v-chorvatsku-s-reportery-v-miste-deni--1008110

Spolupráce s mezinárodním soudním tribunálem:

- <http://www.icty.org>
- http://hr.wikipedia.org/wiki/Pristupanje_Hrvatske_Europskoj_uniji#Suradnja_sa_sudom_u_Haagu
- <http://www.osn.cz>
- <http://www.un.org>
- <http://www.idnes.cz>

Chorvatská periodika:

- <http://www.vecernji.hr>
- <http://www.jutarnji.hr>
- <http://www.index.hr>
- <http://www.tportal.hr>

(všechny internetové zdroje ověřeny k 8.3.2013)

Dokumenty Evropské rady a Evropské komise:

- Understanding enlargement
- Accession of the Western Balkan to the EU: evaluating a process
- Stabilisation and integration perspectives for the Western Balkans
- Joint Declaration of the European Community and its Member States and the Republic of Croatia on political dialogue

- Communication from the Commission. Opinion on Croatia's Application for Membership of the European Union
- Communication from the Commission to the Council and the European Parliament on the
- Stabilisation and Association Process for Countries of South-Eastern Europe: Bosnia and Herzegovina, Croatia, Federal Republic of Yugoslavia, Former Yugoslav Republic of Macedonia and Albania

CIZOJAZYČNÉ RESUMÉ

I would like to introduce my diploma work. The name of my work is Entry of Croatia to the European Union – law analysis. I choose this theme because I am very interested in the region of Balkan especially in Croatia. For Croatia this process is very important step for the next future. In first chapter of my work I was writing about Croatian history, second chapter is dedicated mainly to authorities of the European Union but we can find there Croatian authorities responsible for negotiation too. Next two chapters are about entry negotiation. I was writing here about every single chapter of agreement between Croatia and the European Union. I mentioned what the European Union thinks about current Croatian law, what the EU wants to change, what Croatia wants or does not want to change, what were the actions of both sides and of course final results for every chapter. The last chapter is about the biggest complication - relationships between Croatia and Slovenia and cooperation with International Criminal Tribunal for former Yugoslavia.

In my work I would like to investigate what is the best solution for Croatia. Is it really entry to the European Union? What will be positive and negative aspects for citizens of this small country of the western Balkan? And what is the opinion of the “normal” Croatian people?

For better understanding of societal climate I attached also some attachments which contain maps or survey. In some sentences I am using also Croatian words. Sources what I used are mainly in Croatian. I draw inspiration from books of professors from Zagreb Faculty of Law. I also used internet pages of Government, Ministry for Foreign Affairs or official pages of the European authorities.